

Қазақстан Республикасы Үкіметінің "Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуді ұйымдастыру жөніндегі қағидаларды бекіту туралы" 2011 жылғы 4 қарашадағы № 1296 және "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде ұшудың негізгі қағидаларын бекіту туралы" 2012 жылғы 18 қаңтардағы № 103 қаулыларына өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 20 желтоқсандағы № 1353 қаулысы.

Р Қ А О - н ы ң е с к е р т п е с і !

Осы қаулының қолданысқа енгізілу тәртібін 3-тармақтан қараңыз.

Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің кейбір шешімдеріне мынадай өзгерістер енгізілсін:

1) "Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуді ұйымдастыру жөніндегі қағидаларды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 4 қарашадағы № 1296 қаулысына:

көрсетілген қаулымен бекітілген Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуді ұйымдастыру жөніндегі қағидалары осы қаулыға қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын;

2) күші жойылды - ҚР Үкіметінің 19.10.2017 № 650 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

Ескерту. 1-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 19.10.2017 № 650 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

3. Осы қаулы 1-тармақтың 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілетін 1) тармақшасын қоспағанда, алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі

С. Ахметов

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2013 жылғы 20 желтоқсандағы
№ 1353 қаулысына
қосымша
Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2011 жылғы 4 қарашадағы
№ 1296 қаулысымен
бекітілген

Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуді ұйымдастыру жөніндегі қағидалар

1. Жалпы ережелер

1. Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуді ұйымдастыру жөніндегі қағидалар (бұдан әрі – Қағидалар) апатқа ұшырау жағдайындағы немесе ұшыраған әуе кемелерін (бұдан әрі – ӘК), сондай-ақ олардың жолаушылары мен экипаж мүшелерін іздестіруді және құтқаруды ұйымдастыру тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидалардың ережелері Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды қамтамасыз етудің іздестіру-құтқару қызметін бірлесіп құратын барлық мемлекеттік органдардың, әуе қозғалысына қызмет көрсету, әуе қозғалысын басқару органдарының, іздестіру-құтқару командаларының, мемлекеттік органдардың авариялық-құтқару қызметтерінің, ӘК мен әуежайларды пайдаланушылардың арасында жауапкершілікті бөлу және іс-шараларды ұйымдастыру арқылы іске асырылады және қамтамасыз етіледі. Ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз ету қызметінің ұйымдастырушылық схемасы осы Қағидаларға 1-қосымшада келтірілген.

3. Осы Қағидаларда:

1) авариялық хабардар ету тәртібі, апатқа ұшырау жағдайындағы немесе ұшыраған әуе кемелерін, сондай-ақ олардың жолаушылары мен экипаж мүшелерін іздестіруді және құтқаруды ұйымдастыру схемасы;

2) персоналға және әуе қозғалысына қызмет көрсету, әуе қозғалысын басқару органдарын, іздестіру-құтқару командаларын, мемлекеттік органдардың авариялық-құтқару қызметтерін, әуе кемелері мен әуежайларды пайдаланушыларды қажетті жабдықпен және байланыс құралдарымен жарақтандыруға қойылатын талаптар ;

3) іздестіру-құтқару операцияларын (жұмыстарын) (бұдан әрі – ІҚО (Ж)) жүргізу жоспарын әзірлеу, келісу және бекіту тәртібі;

4) барлық мемлекеттік органдардың, әуе қозғалысына қызмет көрсету, әуе қозғалысын басқару органдарының, мемлекеттік органдардың іздестіру-құтқару командаларының, авариялық-құтқару қызметтерінің, ӘК және әуежайларды пайдаланушылардың арасында іздестіру мен құтқаруды қамтамасыз ету бойынша жауапкершілікті бөлу және іс-шараны ұйымдастыру;

5) азаматтық авиация ұйымдары ІҚО (Ж) жүзеге асырған және оларды қамтамасыз етуге қатысқан жағдайда, олардың шығындарын өтеу тәртібі айқындалады.

4. Осы Қағидаларда мынадай анықтамалар пайдаланылады:

1) авариялық кезең – әртүрлі жағдайлар кезіндегі айқынсыздық кезеңін, алаңдаушылық кезеңін немесе апат кезеңін білдіретін жалпы термин;

2) авариялық жағдай – әуе кемесін мәжбүрлі түрде қондыру қажет болатын ұшудағы ерекше жағдай немесе апаттық жағдайға ұласып кетуді болғызбау үшін экипажға физикалық және психологиялық ауыртпалық түсіретін және одан жоғары кәсіби шеберлікті талап ететін жағдай;

3) алаңдаушылық кезеңі – оның кезінде әуе кемесі мен оның бортындағы адамдардың қауіпсіздігі үшін қауіп бар жағдай;

4) апат кезеңі – әуе кемесіне және оның бортындағы адамдарға елеулі және тікелей қауіп төніп тұрғанына немесе жедел көмектің талап етілетіндігіне негізді сенімділіктің болуымен сипатталатын жағдай;

5) айқынсыздық кезеңі – әуе кемесінің және оның бортындағы адамдардың қауіпсіздігіне қатысты сенімсіздіктің болуымен сипатталатын жай-күй;

6) галс – әуе кемесінің бұрылыстан бұрылысқа дейінгі жол сызығы;

7) жердегі іздестіру-құтқару командасы (бұдан әрі – ЖІҚК) – арнайы оқытылған персоналдан тұратын және ІҚО (Ж) жүргізуге арналған жабдықтармен жарақталған команда;

8) квадрат – іздестіру мен құтқару ауданының шекараларындағы төрт жағы бірдей тікбұрыш нысанындағы жер;

9) қауіпті жүктер – денсаулық, қауіпсіздік, мүлік немесе қоршаған орта үшін қатер туғызуы мүмкін және "Қауіпті жүктерді әуемен қауіпсіз тасымалдау жөніндегі техникалық нұсқаулықтың", ИКАО, ДОС 9284 AN-905, қауіпті жүктер тізбесінде көрсетілген бұйымдар немесе заттар;

10) құтқару – апатқа ұшырау жағдайындағы адамдарды құтқару, оларға алғашқы медициналық немесе өзге де көмек көрсету және оларды қауіпсіз орынға жеткізу мақсатындағы операция;

11) парашюттік-десанттық құтқару тобы (бұдан әрі – ПДҚТ) – мемлекеттік авиацияның ІҚО (Ж) жүргізу үшін арналған жарақтармен жасақталған және іздестіру-құтқару әуе кемесінің персоналы құрамына кіретін авиациялық құтқарушылардан тұратын топ;

12) тіркеу мемлекеті – тізіміне ӘК енгізілген мемлекет;

13) Іздестіруді және құтқаруды үйлестіру орталығы (бұдан әрі – Үйлестіру орталығы) – іздестіру-құтқару қызметінің жұмысын тиімді ұйымдастыруға жәрдем көрсету үшін, Қазақстан Республикасының іздестіру және құтқару аудандарының шегінде ІҚО (Ж) жүргізуді үйлестіру үшін жауапты орган;

14) Ц-код – ӘК экипажы мен әуе қозғалысына қызмет көрсету (бұдан әрі – ӘКК) және әуе қозғалысын басқару (бұдан әрі – ӘКБ) органдарының диспетчерлері арасындағы, сондай-ақ әуежайлар арасындағы байланыс үшін кодтық таңбалау мен қысқарту;

15) іздестіру мен құтқарудың авиациялық күштері мен құралдары – экипаждары және құтқару мен тіршілікті қамтамасыз ету құралдары бар ӘК, авариялық-құтқару

мүлкі мен жарақтары, сондай-ақ апат орнына оларды қондыру құралдары (парашют жүйелері, құтқару контейнерлері, парашют тұғырнамалары) бар ПДҚТ және ЖІҚК;

16) іздестіру мен құтқарудың қосалқы орталығы (бұдан әрі – Қосалқы орталық) – Үйлестіру орталығына бағынатын, соңғысын толықтыру үшін құрылған орган;

17) іздестіру – әдетте Үйлестіру орталығы немесе Қосалқы орталық үйлестіретін, қолда бар персонал мен апатқа ұшырау жағдайындағы адамдардың орналасқан орнын анықтауға арналған құралдар пайдаланылатын операция;

18) ІҚО (Ж) – апатқа ұшыраған әуе кемелерінің жолаушылары мен экипаждарын іздестіру және құтқару мақсатында жүргізілетін іс-шаралар кешені;

19) іздестіру-құтқару ӘК – ІҚО (Ж) жүргізу үшін арналған арнайы жабдықпен және арнайы мүлікпен жарақтандырылған кез келген ӘК, сондай-ақ арнайы жабдықтарсыз ІҚО (Ж) жүргізуге тартылатын ӘК;

20) іздестіру-құтқару қызметі – авариялық мониторинг, байланыс, үйлестіру, іздестіру мен құтқару, алғашқы медициналық көмек көрсету немесе мемлекеттік және жеке меншік ресурстарды, оның ішінде өзара іс-қимыл жасайтын әуе, теңіз және басқа да кемелер мен қондырғыларды пайдалана отырып, медициналық себептер бойынша эвакуациялау функцияларын жүзеге асыру;

21) іздестіру-құтқару күштері мен құралдары – олардың экипаждары, құтқару және тіршілікті қамтамасыз ету құралдары бар іздестіру-құтқару әуе кемелерін, авариялық-құтқару мүлкі, оларды апат орнына жеткізу жарақтары мен құралдары бар ПДҚТ және ЖІҚК, байланыс, бақылау және басқару органдары мен пункттерін қамтитын ұғым;

22) мемлекеттік авиация басқармасының пункті – мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органның құрылымдық бөлімшесі;

23) іздестіру және құтқару ауданы (бұдан әрі – ІҚА) – оның шегінде ІҚО (Ж), сондай-ақ іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының кезекшілігі қамтамасыз етілетін айқындалған көлемдегі аймақ;

24) NOTAM – электр байланысы құралдарымен таратылатын және кез келген аэронавигациялық жабдықты, қызмет көрсету мен қағидаларды қолданысқа енгізу, олардың жай-күйі немесе өзгерісі туралы ақпаратты немесе олар туралы уақтылы ескертудің ұшуларды орындауға байланысты персонал үшін маңызды мәні бар қауіп туралы ақпаратты қамтитын хабарлама;

25) ІҚО (Ж) жүргізу орнындағы үйлестіруші – нақты бір ауданда ІҚО (Ж) үйлестіру үшін тағайындалған адам;

26) ІҚО (Ж) үйлестіруші – нақты орын алған немесе болжамды авариялық жағдайға байланысты ден қою шараларын үйлестіру үшін уақытша тағайындалған лауазымды адам;

27) ӘК үйлестіруші – ІҚО (Ж) үйлестірушіге және ІҚО (Ж) жүргізу орнындағы үйлестірушіге қолдау көрсету мақсатында бірнеше ӘК-нің ІҚО (Ж) қатысуын үйлестіретін адам немесе адамдар тобы;

28) КОСПАС-САРСАТ жүйесі – 406 МГц жиілігінде сигналдар тарататын авариялық маяктарды анықтау үшін арналған халықаралық спутниктік жүйе.

5. Іздестіру және құтқару мыналарды қамтиды:

1) апатқа ұшырау жағдайындағы немесе ұшыраған ӘК туралы іздестіру-құтқару қызметінің авариялық хабардар етуі;

2) ІҚО (Ж) ұйымдастыру және жүргізу;

3) іздестіру мен құтқарудың авиациялық күштері мен құралдарын басқару.

6. Іздестіру және құтқару мақсаттары үшін азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органдардың, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның иелігіндегі органдар мен ұйымдардың іздестіру мен құтқаруды жүзеге асыру жүктелген басшылары ұшуларды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуді ұйымдастырады.

7. Ұшуларды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз ету мыналарды қамтиды:

1) ӘҚҚ (ӘҚБ) органдарының іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының кезекшілігін ұйымдастыру;

2) іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын авариялық-құтқару мүлкімен және жарағымен жарақтандыру;

3) ӘК және ұшқыштар құрамын құтқару және тіршілікті қамтамасыз ету құралдарымен жарақтандыру.

8. ІҚО (Ж) апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған ӘК жолаушылары мен экипаждарын құтқару мақсатында ұйымдастырылып, жүргізіледі.

Олар мыналарды қамтиды:

1) кезекші іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының ұшып шығуын (шығуын) ұйымдастыру;

2) іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын басқару, олардың өзара әрекет етуін ұйымдастыру және күшейту;

3) апатқа ұшыраған ӘК-ні іздестіру;

4) ӘК ішінен зардап шеккендерді шығару және оларға алғашқы медициналық көмек көрсету;

5) адамдарды апат орнынан, соның ішінде медициналық мекемелерге эвакуациялау.

9. Іздестіру мен құтқару Қазақстан Республикасының барлық аумағында ұйымдастырылады, онда іздестіру мен құтқару аудандары белгіленеді. Іздестіру мен құтқару аудандарының шекаралары ұшу ақпаратындағы аудандармен не болмаса жергілікті диспетчерлік пункттердің не болмаса салалардың немесе іздестіру-құтқару ӘК іс-қимылдары радиустарының жауапкершілік аудандарына сәйкес келеді.

10. Қазақстан Республикасынан тысқары жерде авиация ұшуларын іздестіру-құтқарумен қамтамасыз ету Қазақстан Республикасы қатысушысы болып табылатын тиісті халықаралық шарттар негізінде жүзеге асырылады.

11. Шет мемлекеттердің ӘК ұшуын Қазақстан Республикасының аумағында іздестіру-құтқарумен қамтамасыз ету Халықаралық азаматтық авиация туралы конвенцияға сәйкес Қазақстан Республикасының ӘК тең негізде жүзеге асырылады.

2. Барлық мемлекеттік органдардың, әуе қозғалысына қызмет көрсету, әуе қозғалысын басқару органдарының, іздестіру-құтқару командаларының, мемлекеттік органдардың авариялық-құтқару қызметтерінің, әуе кемелерін пайдаланушылар мен әуежайлардың арасында іздестіру мен құтқаруды қамтамасыз ету бойынша жауапкершілікті бөлу және іс-шараларды ұйымдастыру

12. Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуге жалпы басшылықты Үйлестіру кеңесі жүзеге асырады.

Үйлестіру кеңесі консультациялық-кеңесші орган болып табылады және табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органдардың бірлескен шешімімен құрылады.

Үйлестіру кеңесін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органның өкілі басқарады.

Үйлестіру кеңесінің құрамына кіретін лауазымды адамдар іздестіру мен құтқаруды үйлестірушілер болып табылады, олар іздестіру-құтқару қызметін құру және оның жұмысын қамтамасыз ету және аталған қызметтің жұмысын жоспарлауды тиісті түрде үйлестіру үшін жауапты болады.

Үйлестіру орталығын құрамы мен жұмыс тәртібі табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның, азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органдардың, құрамына авиациялық бөлімшелер кіретін басқа да мемлекеттік органдардың бірлескен шешімімен айқындалады.

13. Үйлестіру кеңесі мынадай функцияларды атқарады:

1) министрліктердің, ведомстволардың, ӘК пайдаланушылардың авиациялық оқиға орын алған жағдайда іздестіру мен құтқаруды, апатқа ұшырау жағдайындағы адамдарға көмек көрсетуді ұйымдастыру жөніндегі қызметтерін үйлестіреді;

2) Қазақстан Республикасы экономикасының түрлі саласындағы авариялық-құтқару қызметтерімен өзара іс-қимыл жасауды ұйымдастырады;

3) шет мемлекеттердің іздестіру-құтқару қызметтерімен бірлесіп, ІҚО (Ж) және іздестіру-эвакуациялау жұмыстарын жүргізуге арналған келісімдер мен шарттарды қарайды;

4) іздестіру, құтқару және эвакуациялаудың жаңа техникалық құралдарына тапсырыстарды әзірлеу, беру және оларды пайдалануға беру кезінде бірыңғай техникалық саясат жүргізеді, сондай-ақ іздестіру-құтқару техникасы мен жарақтарының жаңа үлгілерін сынақтан өткізуге қатысады;

5) Қазақстан Республикасы авиациясының ұшуларын іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуді жетілдіру жөніндегі ұсыныстарды қарайды;

6) іздестіру-құтқару ӘК экипаждарын, ПДҚТ, ЖІҚК персоналдарын даярлау бағдарламаларын (курстарын) қарайды;

7) іздестіру мен құтқару аудандарының, мемлекеттік, азаматтық және эксперименттік авиацияға қатыстылығына қарай іздестіру-құтқару әуе кемелерінің, күштері мен құралдарының кезекшілігін ұйымдастыру аудандарының шекараларын белгілейді.

14. ІҚО (Ж) жүргізу кезінде қызметтердің іс-қимылдарын үйлестіруді қамтамасыз ететін жедел орган – Үйлестіру орталығы болып табылады. Апатқа ұшырау жағдайындағы (апатқа ұшыраған) мемлекеттік әуе кемелерінде ІҚО (Ж) жүргізу тиімділігін арттыру үшін мемлекеттік авиацияның Қосалқы үйлестіру орталығы (бұдан әрі – мемлекеттік авиацияның ҚҮО) құрылады.

15. Үйлестіру орталығы азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органның шешімімен аэронавигациялық ұйымның Әуе қозғалысын жоспарлау бас орталығының базасында құрылады және тәулік бойғы негізде тұрақты жұмыс істейді.

Мемлекеттік авиацияның ҚҮО мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органның шешімімен мемлекеттік авиацияның басқару пунктінің базасында құрылады.

16. Үйлестіру орталығы (не болмаса Үйлестіру орталығының келісімі бойынша мемлекеттік авиацияның ҚҮО) мынадай функцияларды орындайды:

1) Қазақстан Республикасының аумағында апатқа ұшырау жағдайындағы және апатқа ұшыраған ӘК туралы ақпаратты қабылдайды және бұл туралы азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органдарды ақпараттандырады;

2) авариялық жағдай кезінде және олардың даярлығын тексеру кезінде кезекші іздестіру-құтқару ӘК-ні көтеруге команда береді;

3) Қазақстан Республикасының аумағында апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК экипажы мен жолаушыларын іздестіру мен құтқарудың бастапқы жоспарын әзірлейді;

4) ӘК-нің мемлекеттік тиістілігіне қарамастан Қазақстан Республикасының аумағында апатқа ұшыраған (апатқа ұшырау жағдайындағы) ӘК экипажы мен жолаушыларын іздестіру және құтқару жұмыстарын үйлестіреді;

5) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган мен табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті орган тағайындаған іздестіру және құтқару пункттері арқылы халықаралық спутниктік іздестіру және құтқару жүйесінен (бұдан әрі – КОСПАС-САРСАТ) алынған апат сигналдары туралы ақпаратты алады және оны іздестіру және құтқару аудандарындағы кезекші іздестіру-құтқару құралдарына жеткізеді;

6) Қазақстан Республикасының аумағында жауынгерлік іс-қимылдар барысында апатқа ұшыраған ӘК экипажын іздестіруді және құтқаруды ұйымдастырады;

7) кезекшілік жоспарына сәйкес тиісті іздестіру және құтқару ауданында іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының ӘК кезекшілік атқаруын бақылайды;

8) азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органдарды олардың сұрау салуы бойынша кезекші құралдар туралы хабардар етеді;

9) шектес мемлекеттердің Үйлестіру орталықтарымен тұрақты негізде қажетті байланыс орнату және оны қолдау мақсатында ынтымақтастықты ұйымдастырады.

17. Үйлестіру орталығының:

1) радиотелефон байланысында қолданылатын ағылшын тілін білетін оқытылған авиация персоналы;

2) тәулік бойғы жұмыс режимі;

3) іздестіру және құтқару ауданына қатысты карталары;

4) бағыттарды межелеу және орналасқан жерін белгілеу құралдары;

5) барлық ӘК пайдаланушыларының және олардың Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды орындайтын ресми өкілдерінің телеграфтық AFTN мекенжайлары мен телефон нөмірлері;

6) іздестіру мен құтқарудың әрбір ауданы үшін ІҚО (Ж) жүргізуді ұйымдастыру жоспарлары бар.

18. Үйлестіру орталығы мыналармен:

1) ӘҚҚ органдарымен, мемлекеттік авиацияның ҚҮО-мен;

2) іздестіру және құтқару аудандарындағы ІҚО жедел штабтарымен;

3) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның Республикалық дағдарыс орталығымен (бұдан әрі – РДО);

4) КОСПАС-САРСАТ халықаралық спутниктік іздестіру мен құтқару жүйесінің ақпарат қабылдау орталығымен;

5) мемлекеттік авиация басқармаларының пункттерімен;

6) әуеайлақтық метеорологиялық органдармен;

7) Үйлестіру кеңесінің тұрақты құрамына кіретін мемлекеттік органдардың өкілдерімен жедел және тұрақты екі жақты байланыс құралдарымен жарақталады.

Байланыс құралдары таратылатын хабарламаларды әрі қарай талдау үшін дыбыс жазу аппаратурасымен жабдықталады.

19. Үйлестіру орталығы, мемлекеттік авиацияның ҚҰО өз қызметінде авиация саласындағы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын, Халықаралық азаматтық авиация туралы конвенцияның стандарттары мен ұсынымдарын және азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органдармен келісілген ережелерді басшылыққа алады. Үйлестіру орталығының мамандары өз жұмысында азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органмен келісілген лауазымдық нұсқаулықтарды басшылыққа алады. Үйлестіру орталығы мамандарының лауазымдарына аэронавигациялық ұйым белгілеген біліктілік талаптары азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органмен келісіледі.

20. Үйлестіру орталығы басшылығының шешімімен әрбір ІҚО (Ж)-ға:

1) Үйлестіру орталығының немесе оған бағынысты органның не мемлекеттік авиацияның ҚҰО-ның құрамына кіретін персонал арасынан ІҚО (Ж) үйлестірушісі;

2) операция жүргізілетін жерде ІҚО (Ж) жалпы басшылықты жүзеге асыратын операция жүргізілетін жердегі үйлестіруші тағайындалады. Операция жүргізілетін жердегі үйлестіруші Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 23 мамырдағы № 562 ҚБПҰ қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының аса маңызды ұшуларын ұйымдастыру және қамтамасыз ету қағидасында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, табиғи және техногендік төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінің жанынан құрылған іздестіру және құтқару аудандарының ІҚО (Ж) жедел штабының (бұдан әрі – Жедел штаб) басшысы болып табылады;

3) Үйлестіру орталығының немесе мемлекеттік авиацияның ҚҰО шешімі бойынша жедел штабтың құрамына бірнеше іздестіру-құтқару ӘК пайдалануды үйлестіруді жүзеге асыратын ӘК үйлестірушісі (аэронавигациялық ұйымның мамандары арасынан немесе іздестіру және құтқару ауданындағы мемлекеттік авиация өкілінен) тағайындалады.

21. ІҚО үйлестірушісінің міндеттері:

1) авариялық жағдайға қатысты деректерді алу және жинау;

2) нақты бір авариялық жағдайға қарай ІҚО (Ж)-ның бастапқы жоспарын әзірлеу;

3) ІҚО (Ж) жүру барысына талдау жасау;

4) қосымша іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын тарту мақсатында мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасау;

5) РДО, мемлекеттік авиацияның ҚҰО, сондай-ақ шекаралас мемлекеттердің Үйлестіру орталықтарымен іс-қимылдарды үйлестіру;

6) ІҚО (Ж)-ға қатысты ақпаратты нақты және тұрақты түрде жаңартылған жазбасын хронологиялық тәртіппен жүргізу;

7) авариялық кезенді жариялау/жабу;

8) функциясына авиациялық оқиғалар мен инциденттерді тексеру кіретін уәкілетті мемлекеттік органдарды хабардар ету;

9) ІҚО (Ж) жүргізу барысы туралы қорытынды есеп беруді дайындау болып табылады.

22. ІҚО (Ж) жүргізу орнындағы үйлестірушінің (бұдан әрі – ІҚО (Ж) басшысы) міндеттері:

- 1) ІҚО (Ж) жүргізу орнында бөлінген күштер мен құралдарды басқару;
- 2) Үйлестіру орталығымен, РДО-мен ІҚО (Ж) жүргізудің бастапқы жоспарын іске асыру бойынша өзара іс-қимыл жасау, оны әрі қарай әзірлеу және нақтылау;
- 3) ІҚО (Ж) жүргізу орнында байланыс орнату әдістерін айқындау;
- 4) іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының іс-қимылын бақылау;
- 5) ІҚО (Ж) жүргізудің қауіпсіздігін қамтамасыз ету;
- 6) Үйлестіру орталығына, РДО-ға ІҚО (Ж) жүргізу нәтижелері туралы күнделікті есеп беру;
- 7) ІҚО (Ж) жүргізудің барлық жағдайларын тіркеу (іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының ІҚО (Ж) жүргізу орнына келу және осы ауданнан кету уақыты; тексерілген аудандар; іздестіру кезінде қолданылған жол желілері арасындағы аралық; табылған заттар мен белгілер; қолданылған іс-қимылдар; алынған нәтижелер);
- 8) ІҚО үйлестірушісіне және РДО-ға, тартылған күштер мен құралдардың басшыларына қайтып талап етілмейтін күштер мен құралдарды босату жөнінде ұсынымдар беру;
- 9) Үйлестіру орталығына, РДО-ға тірі қалған адамдар саны мен олардың тектері туралы ақпарат беру;
- 10) Үйлестіру орталығына, РДО-ға қосымша қажет көмекке сұрау салу болып табылады.

23. ӘК үйлестірушісінің міндеттері:

- 1) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету:
ӘҚК органдарымен өзара іс-қимыл жасап, ӘК қауіпсіз эшелонда ұстау;
ІҚО (Ж) үйлестірушісін ІҚО (Ж) жүргізу орнындағы метеожағдай туралы хабардар ету;
әуе кемесінің аймаққа кіру және одан шығу нүктесін, сондай-ақ ұшудың абсолюттік биіктіктерін белгілеу;
іздестіру-құтқару әуе кемелеріне жіберілетін және олардан келетін радиохабарламаларды филтрлеу;
ІҚО (Ж) кезінде бөлінген радиожиліктерді қолдануды үйлестіру;
ӘҚК-ның шектес органдарымен орындалатын іс-қимылдарды үйлестіру;
- 2) міндеттердің бірінші кезектілігін айқындау және оларды бөлу:
іздестіру-құтқару ӘК экипаждарының ІҚО (Ж)-ны орындаудың жалпы жоспары туралы ақпарат алуын қамтамасыз ету;
іздестіру және құтқару ауданын қамтуды бақылау және тиісті деректер ұсыну;

іздістіру-құтқару әуе кемелерінің экипаждарына ІҚО (Ж) басшысы қойған міндеттерді орындау жөніндегі нұсқаулық өткізу;

3) іздістіру ауданын қамтуды үйлестіру:

ІҚО шарттарының өзгеруіне ден қою және іздістірудің тиімділігін бақылау;

ІҚО (Ж) басшысына іздістіру-құтқару әуе кемелерінің үнемі даярлығын қамтамасыз ету жөнінде ұсынымдар беру;

4) Үйлестіру орталығына жиынтық ақпар беру;

5) ІҚО (Ж) басшысымен тұрақты өзара іс-қимыл жасау, оған іздістіру-құтқару әуе кемелерін пайдалану бойынша әдістемелік көмек көрсету болып табылады.

24. Іздістіру мен құтқарудың әрбір ауданында кезекші іздістіру-құтқару ӘК тағайындалады. Кезекші іздістіру-құтқару ӘК жауапкершілік аудандарын бөлу азаматтық, мемлекеттік және эксперименттік авиациядағы іздістіру-құтқару әуе кемелерінің қолда бар құрамына сүйене отырып, сондай-ақ іздістіру-құтқару әуе кемелерінің іс-қимылдары радиусымен әуе трассаларының, жергілікті әуе желілерінің, авиациялық жұмыстар жүзеге асырылатын аудандардың бағыттарын қамту шартымен Үйлестіру орталығының шешімімен жүзеге асырылады.

Кезекші іздістіру-құтқару әуе кемелерін шоғырландыру олардың Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 18 қаңтардағы № 103 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде ұшудың негізгі қағидаларының (бұдан әрі – ҰНҚ) 382-тармағында белгіленген мерзімдерде ұшуға әзірлігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін әуеайлақтарда немесе қону алаңдарында жүзеге асырылады.

25. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган Үйлестіру кеңесінің шешімін азаматтық авиация қарамағына жатқызылған іздістіру-құтқару ӘК кезекшілігін ұйымдастыру үшін аэронавигациялық ұйымға жібереді.

Аэронавигациялық ұйым Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен әуе кемелерін пайдаланушылармен Үйлестіру орталығының шешіміне сәйкес азаматтық авиацияның қарамағына жатқызылған іздістіру және құтқару аудандарындағы іздістіру-құтқару ӘК кезекшілігіне арналған шарт жасайды.

Іздістіру-құтқару әуе кемелерінің кезекшілігі мыналарды қамтиды:

1) іздістіру-құтқару ӘК кезекші экипажының кезекшілік кезеңінде кезекшіліктің белгіленген мерзімінде үнемі әзір болуы;

2) іздістіру-құтқару ӘК кезекшісінің кезекшілік кезеңінде кезекшіліктің белгіленген мерзімдерінде ұшуға үнемі әзір болуы;

3) кезекші экипажды іздістіру және құтқару ауданына ұшу үшін іздістіру-құтқару ӘК-нің шоғырланған жеріне жеткізуді қамтамасыз ету;

Іздістіру-құтқару ӘК кезекшілігінің құнына қосымша дайындық және ІҚО (Ж) орындау деңгейін арттыру мақсатында оқу-жаттығу үшін ұшу кіреді. Оқу-жаттығу

үшін ұшуды орындауға бөлінген қаражатты Үйлестіру орталығының шешімі бойынша жағдайды нақтылау үшін ІҚО (Ж) жүргізу кезеңіндегі кезекші іздестіру-құтқару әуе кемесінің алғашқы ұшуына жұмсауға болады.

Аэронавигациялық ұйыммен іздестіру-құтқару ӘК-нің іздестіру және құтқару аудандарында кезекшілікке арналған шарт жасасқан іздестіру-құтқару ӘК-ні пайдаланушы экипаждың және ӘК-нің белгіленген мерзімде ұшып шығуға үнемі әзір болуын қамтамасыз етеді және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шарт талаптарының орындамағаны үшін жауапты болады.

26. Үйлестіру кеңесінің кезекші іздестіру-құтқару ӘК-нің жауапкершілік аудандарын белгілеу жөніндегі шешімінде мыналар көрсетіледі:

1) іздестіру-құтқару ӘК-нің іздестіру және құтқару ауданындағы әрекетінің радиусі, ӘК-нің ұшу-техникалық сипаттамаларына қойылатын талаптар;

2) іздестіру және құтқару аудандарының шекаралары;

3) іздестіру-құтқару ӘК кезекшілігінің белгіленген мерзімдері (тәулік бойы немесе регламент бойынша, күнтізбелік кезең);

4) кезекші іздестіру-құтқару ӘК-нің іздестіру және құтқару ауданындағы ұшу сағаттары көрсетілген оқу-жаттығу ұшулары;

5) іздестіру-құтқару ӘК-нің жабдықталмаған қону алаңдарына қону қажеттігі туралы талаптар;

6) экипаждың ІҚО (Ж)-ға қажетті рұқсатының болуы туралы мәліметтер;

7) әзірлік дәрежесі;

8) іздестіру және құтқару ауданының ерекше жағдайларына сүйене отырып, кезекші іздестіру-құтқару ӘК-ге қойылатын қосымша талаптар.

27. ӘК-нің барлық түрлерін іздестіру-құтқару мүлкімен, жарағымен жарақтандыруды, сондай-ақ іздестіру экипаждарын дайындауды иелігінде немесе меншігінде ӘК бар министрліктер мен ведомстволар, авиакомпаниялар (ӘК пайдаланушылар) жүзеге асырады.

28. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті орган ІҚО (Ж) үшін кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің күштері мен құралдарын бөледі. Авариялық-құтқару қызметтері персоналының ЖІҚК мәртебесі бар. Кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің және құрамаларының ІҚЖ үшін тартылған персоналының саны әрбір іздестіру және құтқару ауданы үшін ІҚО (Ж) жүргізуді ұйымдастыру жоспарында айқындалады.

29. Мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті орган Үйлестіру кеңесінің шешіміне сәйкес азаматтық авиацияның қарамағына жатқызылған іздестіру және құтқару аудандарына парашюттік қызметтің кезекші нұсқаушылары, құтқарушылар, медициналық және инженерлік-техникалық қызметкерлер құрамынан құралатын ПДҚТ-ға мамандарын бөледі. ПДҚТ-ға тарту тәртібі ІҚО (Ж) ұйымдастыру жоспарымен айқындалады.

30. Теңіздердің акваториялары мен ішкі су айдындарында апатқа ұшыраған ӘК-нің экипаждары мен жолаушыларын іздестіру мен құтқаруды қамтамасыз ету үшін ІҚО (Ж) ұйымдастыру жоспарларына сәйкес теңіз және өзен кемелері тартылады.

31. КОСПАС-САРСАТ жүйесінен апат туралы ақпарат қабылдау үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган мен табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның бірлескен шешімімен іздестіру және құтқарудың байланыс пункттері тағайындалады (КОСПАС-САРСАТ жүйесінен ақпарат қабылдау үшін іздестіру және құтқарудың түйісу нүктелері).

32. Авиациялық ІҚО (Ж) ұйымдастыру және жүзеге асыру кезінде бастапқы кезеңде , мүмкіндігінше іздестіру және құтқару ауданындағы ӘК экипажы тартылады.

33. ІҚО (Ж) ұйымдастыру және жүргізу кезіндегі ӘҚҚ органдарының негізгі міндеттері:

1) әуе кемесіндегі апат кезеңі туралы ақпаратты өзара әрекет етуші ӘҚҚ пункттерінен және Үйлестіру орталығынан қабылдау және оларға тарату;

2) іздестіру-құтқару ӘК-нің бірінші кезекте ұшып шығуын қамтамасыз ету;

3) өздерінің іздестіру және құтқару аудандарында әуе қозғалысына қызмет көрсету;

4) апат ауданындағы іздестіру-құтқару ӘК-нің ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

5) ІҚО (Ж) жүргізу ауданында Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 12 мамырдағы № 506 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану қағидасына (бұдан әрі – Әуе кеңістігін пайдалану қағидасы) сәйкес ӘҚБ органы арқылы әуе кеңістігін пайдаланудың тиісті режимдері мен шектеулерін қамтамасыз ету болып табылады.

34. Әуежайларды (әуеайлақтарды) пайдаланушылар ІҚО (Ж) жүргізуде кез келген мүмкін болатын көмекті көрсетеді.

Персоналға және әуежайларды (әуеайлақтарды) қажетті жабдықтармен жабдықтауға қойылатын талаптар Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 7 сәуірдегі № 404 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының әуежайларында ұшуды авариялық-құтқарумен қамтамасыз ету қағидасымен айқындалады.

35. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалар мен астананың, аудандардың , облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары, ұйымдар ӘК-ні іздестіру мен құтқаруды жүргізу кезінде қолдан келетін кез келген көмекті көрсетеді және іздестіру-құтқару күштері мен құралдары келгенге дейін адамдарды құтқару, оларға медициналық және басқа да көмек көрсету, сондай-ақ ӘК мен оның бортындағы құжаттаманы, жабдықтар мен мүлікті қорғау бойынша қажетті шаралар қабылдайды.

36. ӘК жолаушыларын, экипаждарының мүшелерін апат орнынан эвакуациялау апатқа ұшыраған әуе кемесін пайдаланушының күшімен және құралдарымен немесе шығыстарды кейіннен пайдаланушы өтеп беретін өзге де күштермен және құралдармен жүзеге асырылады.

37. Апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған ӘК-ге қажетті көмек көрсету үшін:

- 1) басқа мемлекеттердің іздестіру-құтқару күштері мен құралдарына;
- 2) осы ӘК-нің иесі мен пайдаланушысына;
- 3) апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған ӘК тіркелген мемлекет билігіне Қазақстан Республикасының аумағына кіруге рұқсат беріледі.

Шетелдік іздестіру-құтқару ӘК-ге рұқсат беру тәртібі Әуе кеңістігін пайдалану қағидаларында белгіленеді.

Шет мемлекеттердің ЖІҚК рұқсат беру тәртібі Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарда өзге тәртіп белгіленбесе, Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалады.

3. Дайындық іс-шаралары

1-параграф. ІҚО (Ж) өткізу жоспарын әзірлеу, келісу және бекіту тәртібі

38. Әрбір іздестіру және құтқару ауданына осы Қағидалардың 2-қосымшасында қамтылған іздестіру және құтқару ауданында (саласында) ІҚО (Ж) ұйымдастырудың және жүргізудің үлгілік жоспары негізінде іздестіру-құтқару операцияларын (жұмыстарын) жүргізуді ұйымдастыру жоспары (бұдан әрі – ІҚО (Ж) ұйымдастыру жоспары) әзірленеді.

Әзірленген ІҚО (Ж) ұйымдастыру жоспарларын Үйлестіру кеңесінің басшысы, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның облыстық аумақтық бөлімшесінің басшысы және Үйлестіру кеңесінің құрамына кіретін мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органның өкілі бекітеді.

Үйлестіру орталығы мемлекеттік авиацияның ҚҮО-мен бірлесіп, ІҚО (Ж) ұйымдастыру жоспарларын әзірлеу бойынша жұмыстарды жүзеге асырады.

39. ІҚО (Ж) ұйымдастыру жоспарларын азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы және табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органдардың, басқа мүдделі мемлекеттік органдардың, пайдаланушылар мен басқа да ұйымдардың өкілдері бірлесіп әзірлейді.

Жоспарлар ІҚО (Ж) үшін тағайындалған қолда бар күштер мен құралдардың мүмкіндігін ескеріп әзірленеді.

2-параграф. Іздестіру-құтқару күштері, құралдарының және басқару органдарының кезекшілігін ұйымдастыру

40. Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз ету үшін мынадай кезекшіліктер ұйымдастырылады:

- 1) іздестіру-құтқару ӘК мен экипаждардың;

2) апат сигналдарын уақтылы қабылдау және тарату үшін ӘҚҚ (ӘҚБ) органдарының;

3) ЖІҚК, авариялық-құтқару жасағы, құтқару жасағы, ПДҚТ және басқаларының;

4) Үйлестіру орталығының және мемлекеттік авиацияның ҚҰО кезекші ауысымының;

5) "КОСПАС-САРСАТ" халықаралық спутниктік жүйесінен ақпарат қабылдау пункттерінің кезекші ауысымдарының кезекшілігі.

41. Азаматтық авиацияда іздестіру-құтқару ӘК кезекшілігі аэронавигациялық ұйымның азаматтық ӘК пайдаланушыларымен жасаған шарттарының негізінде жүзеге асырылады.

Мемлекеттік авиацияның кезекші іздестіру-құтқару ӘК бөлу тәртібін мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті орган айқындайды.

Басқа іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын бөлу және олардың әзірлігін қамтамасыз ету тәртібі қарамағында осындай күштер мен құралдар бар уәкілетті орган басшысының шешімімен айқындалады.

42. Үйлестіру орталығы мемлекеттік авиацияның ҚҰО-мен бірлесіп, іздестіру-құтқару ӘК-нің кезекшілікті ІҚО (Ж) ұйымдастыру жоспарларына сәйкес атқаруын күн сайын бақылауды жүзеге асырады.

Аэронавигациялық ұйыммен шарт жасаған кезекші іздестіру-құтқару ӘК пайдаланушылар белгіленген уақытта Үйлестіру орталығына іздестіру-құтқару ӘК-нің кезекшілікке түскен экипажы туралы, іздестіру-құтқару ӘК-нің ұшу орындауға даярлығы туралы күн сайын баяндайды.

43. Іздестіру-құтқару экипажы кезекшілікке түсер алдында ӘК тиесілі авиакомпанияның (пайдаланушының) ұшу қызметінің басшысы (немесе оның орынбасары) (мемлекеттік авиацияда – тікелей бастық немесе оның орынбасары) нұсқаулық өткізеді. Нұсқаулық барысында іздестіру-құтқару экипажы:

1) кезекшілікке міндет алады;

2) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша нақты шараларды белгілейді;

3) іздестіру және құтқару ауданының шекараларын және кезекшілік уақытына арналған ұшу жоспарын нақтылайды.

ӘК авиакомпанияның (пайдаланушының) тұрақты шоғырлану орнынан (мемлекеттік авиацияда – тұрақты орналасу пунктінен) тыс орнында болған жағдайда, нұсқаулықты байланыс құралдарын пайдалана отырып өткізуге рұқсат беріледі.

44. Кезекшілікке түсер алдында іздестіру-құтқару экипажы:

1) іздестіру-құтқару ӘК кезекші экипажының нұсқаулығын зерделейді;

2) нормативтік құқықтық актілердің іздестіру және құтқару жөніндегі талаптарын зерделейді;

3) іздестіру-құтқару ӘК-нің ұшар алдындағы дайындығын өткізеді;

4) іздестіру-құтқару ӘК-нің бортындағы авариялық-құтқару мүлкі мен жарақтарының бар болуын және олардың жай-күйін тексереді;

5) ауа райының іс жүзіндегі жай-күйін және болжамын зерделейді;

6) байланыс арналарының жарамдылығын тексереді.

45. Іздестіру-құтқару экипаждарының кезекшілік атқаруға әзірлігін бақылауды ӘК пайдаланушының ұшу қызметінің басшысы не оның орынбасары (мемлекеттік авиацияда – тікелей бастық не оның орынбасары) жүзеге асырады.

46. Кезекшілікке бөлінген іздестіру-құтқару ӘК-ні, ұшуға белгіленген мерзімдерін сақтаған жағдайда, жаттығу мақсатындағы ұшу немесе әуеайлақ ауданындағы өндірістік қызметке кезінде қолдануға рұқсат береді.

47. Кезекші іздестіру-құтқару экипажының құрамына кіретін ПДҚТ күндіз де, түнде де түрлі климаттық географиялық жағдайларда парашютпен секіруге әзір болуы керек.

48. Мемлекеттік авиацияның ЖІҚК басшысы бұйрықпен тағайындалады, ол ауысымға түсер алдында:

1) команданың жеке құраммен жасақталғанын;

2) топ құрамының ІҚО (Ж) жүргізу кезіндегі өз міндеттерін білуін;

3) қажетті жеке жарақпен жабдықталғандығын және олардың барын;

4) көлік құралдарының даярлығын және автомобиль жолдары схемасының бар болуын;

5) байланыс құралдарының жарамдылығын;

6) авариялық-құтқару мүлкінің бар болуын және олардың жай-күйін тексереді.

3-параграф. Іздестіру-құтқару экипажының персоналына және іздестіру-құтқару әуе кемесіне қойылатын талаптар

49. Мемлекеттік авиацияның іздестіру-құтқару экипаждарының құрамына жерүсті және ұшу дайындығынан өткен және азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекіткен Авиациялық персоналға куәлік беру және жарамдылық мерзімін ұзарту қағидасына сәйкес алған арнайы рұқсаты бар ұшу құрамы тағайындалады.

Мемлекеттік авиацияның іздестіру-құтқару экипаждарының құрамына әскер түрлерінің жауынгерлік даярлық курсына сәйкес алған арнайы рұқсаты бар ұшу құрамы кіреді.

50. Іздестіру-құтқару ӘК осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес құтқару мүлкімен және жарағымен жарақталады.

4-параграф. ЖІҚК, ПДҚТ қажетті жабдықпен және байланыс құралдарымен жарақталуына қойылатын талаптар

51. ПДҚТ осы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес техникалық құралдармен жарақталады.

52. ЖІҚК осы Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес техникалық құралдармен жарақталады.

53. ПДҚТ мен ЖІҚК жарақтандыру табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы және мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті орган көрсетілген мемлекеттік органдардың жеке құрамын жарақтандыруға және күтіп ұстауға бөлген бюджеттік қаражат шегінде жүзеге асыралады.

5-параграф. Апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған әуе кемелері туралы хабарламаларды қабылдауды және таратуды ұйымдастыру

54. Апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған ӘК жолаушылары мен экипаждарын уақтылы табу және оларға көмек көрсету үшін "Апатқа ұшырадым" дегенді білдіретін "СОС" – телеграфтық бірыңғай халықаралық кодтық сигналы (ағылшын тіліндегі аббревиатурасы "SOS"), МЭЙДЕЙ – радиотелефондық (ағылшын тіліндегі қысқартылған аббревиатурасы MAYDAY), сондай-ақ авиациялық ШЦ-кодта көрсетілген қауіп туралы шұғылдық және ескерту сигналдары орнатылған.

55. Апат туралы хабарды қабылдау үшін әуеайлақтарда (тікұшақ айлақтарында), ӘҚҚ (ӘҚБ) органдарында 121,5 МГц жиілігінде авариялық арна ұйымдастырылады.

56. Апат сигналдары әуе кемесінің бортындағы байланыс, хабар беру және пеленгация құралдарымен:

1) аса жоғары толқынды (бұдан әрі – АЖТ) және қысқа толқынды (бұдан әрі – ҚТ) радиостанциялармен телефон режимінде;

2) ҚТ радиостанциялар – телеграф режимінде (экипажда борт радист бар болған жағдайда);

3) тану аппаратурасымен;

4) қайталама радиолокация аппаратурасымен беріледі.

57. Апат туралы сигналдар "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде ұшудың негізгі қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 18 қаңтардағы № 103 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде ұшудың негізгі қағидаларына (бұдан әрі – ҰНҚ) 9-қосымшаға сәйкес ашық мәтінмен таратылады.

58. ӘК экипажынан апат туралы хабарлама алған барлық жерүсті радиостанциялары оған апат сигналын қабылдағаны туралы дереу растау жіберіп, онымен сенімді радиобайланыс орнату шараларын қабылдайды және сол жиілікте басқа радиостанциялармен радиоалмасуды тоқтатады.

59. Апат сигналын қабылдаған ӘК экипажы апат сигналын қабылдағаны туралы растау таратады және бұл туралы дереу ӘҚҚ (ӘҚБ) органына хабарлайды.

60. Апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған ӘК-мен радиобайланыс орнатқан ӘК экипажы сол экипаждан алған хабарламаны ӘҚҚ (ӘҚБ) органына ретрансляция жасайды және оған өз әуе кемесінің ұшуы, жолаушылары мен экипажы үшін қатер төндірмей, қолдан келген көмегін көрсетеді.

Апатты көзімен көрген ӘК экипажы ӘҚҚ (ӘҚБ) органына өзінің бақылауы және апат орын алған орынның координаттары туралы баяндайды, апатқа ұшырау

жағдайындағы немесе ұшыраған ӘК-мен байланыс орнатып, оның жай-күйін анықтайды және координаттарын нақтылайды, байланыстың мүмкін деген барлық құралдарын қолданып, бақылау нәтижелері туралы жақын жердегі ӘҚҚ (ӘҚБ) пунктіне баяндайды.

61. Әуеайлақтан тыс жерге амалсыз қонғаннан кейін апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған экипаж авариялық радиокұралдарды жұмысқа дайындайды. Бұл ретте байланыс апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған ӘК экипажда мүшелерінде бар авариялық-құтқару радиокұралдарының түріне қарай 121,5 МГц (243 МГц), 2182 кГц жиілігінде немесе теңіз күштерінен көмек сұраған жағдайда 8364 КГц жиілігінде жүзеге асырылады.

62. Іздестіру-құтқару ӘК-нің дыбысы пайда болған немесе оны көзбен шолып қадағалау кезінде апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған ӘК-нің экипажы апат туралы таратуы және онымен екі жақты радиобайланыс орнатуы керек, егер екі жақты байланыс орнату мүмкін болмаса, апат туралы хабар таратуды 1,5-2 минут ішінде келтіру үшін сигналдар таратумен ("Маяк" режимі) кезектестіреді; ӘК экипажымен екі жақты байланыс орнатылған кезде радиостанция жұмысының одан кейінгі тәртібін іздестіру-құтқару ӘК командирі айқындайды.

63. Топтық пайдаланымдағы ҚТ-радиостанциясымен жұмыс кезінде апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған экипаж мынадай тәртіппен әрекет етеді:

1) құрлықта:

мәжбүрлі қонғаннан кейін, радиостанция мен оның антенналарын өрістеткен соң апат туралы хабарлама әрбір таратқан сайын 3 минутқа қабылдау режиміне көше отырып, 8364 кГц жиілікте телеграф және телефон режимінде апат туралы хабарламаны үш реттік тарату жүргізіледі;

мәжбүрлі қонғаннан кейін алғашқы тәуліктердің әрбір сағатының басында 10-12 минут ішінде "СОС" сигналын автоматты түрде тарату режимі іске қосылады, қалған уақытта радиостанция телеграф режимінде қабылдауға қосылады.

Келесі тәуліктерде әрбір сағаттың басында радиостанция 5 минутқа "СОС" сигналын автоматты түрде тарату режиміне қосылады, одан кейін 5 минут телеграф режимінде қабылдау жүзеге асырылады. Қалған уақытта радиостанция өшіріледі.

2) теңізде:

мәжбүрлі қонғаннан (суға қонғаннан) кейін радиостанция мен оның антенналарын өрістеткен соң апат туралы хабарлама әрбір таратқан сайын 3 минутқа қабылдау режиміне көше отырып, 8364 кГц жиілікте телеграф және телефон режимінде апат туралы хабарламаны үш реттік тарату жүргізіледі;

8364 кГц жиілікте апат туралы хабарлама берілгеннен кейін 2182кГц жиілігінде телефон режимінде апат туралы хабарламаны үш реттік тарату жүргізіледі;

әрбір сағаттың келесі 1-минутынан 3-минутына дейін және 31-минутынан 33-минутына дейін әрбір берілген сайын қабылдау режиміне көше отырып, 2182 КГц жиілікте апат туралы хабарлама қайталанады.

Екі жақты радиобайланыс орнатылған кезде кейінгі жұмыс қабылданған нұсқауларға сәйкес жүргізіледі.

64. Апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған әуе кемесінің экипажымен 121,5 МГц жиілігіндегі байланысты іздестіру ауданына бірінші болып жеткен ӘК немесе корабль (кеме) орнатады.

Кейіннен апатқа ұшыраған экипажбен екі жақты байланыс тек ІҚО (Ж) басшысының нұсқауы бойынша 121,5 МГц жиілігінде жүзеге асырылады.

ЖІҚК бағыттау ІҚО (Ж) басшысы көрсеткен арнада жүзеге асырылады, ал ЖІҚК және ПДҚТ-ның апатқа ұшырағандармен тікелей байланысқа шығуы 121,5 МГц арнасында жүзеге асырылады.

65. ІҚО (Ж)-ге қатысатын ӘК, теңіз және өзен корабльдері өздерінің арасындағы өзара іс-қимыл мақсатында радиобайланысты 130 МГц жиілігінде жүзеге асырады.

66. ІҚО (Ж) жүргізу кезінде іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын басқару ІҚО (Ж) басшысы белгілеген арнада жүзеге асырылады:

- 1) әуеайлақ ауданында ӘҚК, ӘҚБ органдарының жұмыс жиілігінде;
- 2) авариялық жиілікте - 121,5 МГц;
- 3) арнайы бөлінген жиілікте - 123,1 МГц.

67. ПДҚТ өзінің шақыру белгісі ретінде 10-нан 19-ға дейінгі, ал ЖІҚК - 20-дан 29-ға дейінгі екі мәнді сандық индексті қоса отырып, тұрақты орналасатын әуеайлақтың трассалық шақыру белгісін пайдаланады.

68. Азаматтық авиацияда іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізу үшін байланыс құралдарын даярлауды және ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету аэронавигациялық ұйым филиалының (өкілдігінің) радиотехникалық жабдықты пайдалану және байланыс қызметінің (бұдан әрі – РТЖБҚ) басшысына жүктеледі.

Апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған әуе кемесінің экипажына көмек көрсету үшін барлық байланыс құралдарын дереу қолдану және ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету ұшу басшысының (ӘҚК аға диспетчерінің) немесе ӘҚБ органының лауазымды адамының шешімі бойынша жүзеге асырылады.

69. Апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған әуе кемесіне көмек көрсету үшін телефон және телеграфтық байланыс арналарын ұсыну бірінші кезекте жүргізіледі.

Апат туралы хабарлама – басқа хабарламаларға қарағанда басымдығы бар хабарлама.

70. Экипаждың апаттың алдын алу үшін қолданған шаралары нәтижесінде әуеайлаққа дейін әрі қарай ұшудың қауіпсіздігіне сенімділік туындаса, дереу қауіптің жойылғаны туралы хабарлама тарату қажет.

4. Оқыту және оқу-жаттығулар

1-параграф. Іздестіру мен құтқаруды үйлестіру орталығының мамандарын, іздестіру-құтқару әуе кемелерінің үйлестірушілерін және іздестіру-құтқару операцияларының (жұмыстарының) үйлестірушілерін даярлау жөніндегі талаптар

71. Үйлестіру орталығының мамандары оқудан, жұмыс орнында тағылымдамадан және біліктілігін тексеруден өтеді.

Үйлестіру орталығының мамандарын оқыту азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекіткен оқыту және біліктілігін арттыру бағдарламалары бойынша ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз ету бойынша даярлауды қамтиды.

72. Оқыту аяқталғаннан кейін Үйлестіру орталығының мамандарына ІҚО (Ж) (SMC) үйлестірушісі біліктілігі беріледі.

73. Үйлестіру орталығының мамандарын жұмыс орнында тағылымдамадан өткізуді және біліктілігін тексеруді нұсқаушылар мен Үйлестіру орталығының бастығы жүргізеді.

74. ӘК үйлестірушілерін даярлау және біліктіліктерін арттыру азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекіткен оқыту және біліктілігін арттыру бағдарламалары бойынша жүзеге асырылады.

Оқыту аяқталғаннан кейін аэронавигациялық ұйымның мамандарына ӘК үйлестірушісі біліктілігі беріледі.

75. Үйлестіру орталығы өз мамандарын даярлау, тағылымдамадан өткізу және қайта даярлау жоспарын бекітеді, сондай-ақ қайта даярлаудан уақтылы өткізуді есепке алуды жүргізеді.

2-параграф. ЖІҚК мен ПДҚТ даярлауға қойылатын талаптар

76. ЖІҚК:

- 1) арнайы даярлықтан;
- 2) ІҚО (Ж)-ға алдын ала даярлықтан өтеді.

77. ЖІҚК мыналарды атқара алуға тиіс:

- 1) апат туралы хабарлама қабылдау және тарату;
- 2) радиобайланыстың авариялық арналарының жұмысқа қабілеттілігін тексеру;
- 3) басқа іздестіру-құтқару командаларымен радиобайланыс жүргізу;
- 4) борттық авариялық-құтқару мүлкін және авариялық құтқару құралдарын (мемлекеттік авиацияның ЖІҚК) қолдану;
- 5) іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын апат орнына бағыттауды жүзеге асыру

;

б) авариялық ӘК-ден зардап шеккендерді эвакуациялау және шығару, оларға дәрігерге дейінгі көмек немесе алғашқы медициналық көмек көрсету, зардап шеккен адамдарды апат орнынан эвакуациялау.

78. ПДҚТ мыналарды атқара алуы керек:

1) қиылысқан және жетуі қиын жерлерде жол көрсету, топографиялық картаны қолдану және азимут бойынша ауысу;

2) ІҚО (Ж) жүргізу кезінде қауіпсіздік шараларын сақтай отырып, түрлі іздестіру тәсілдерін қолдану;

3) апатқа ұшыраған ӘК-ден кемесіндегі зардап шеккендерді эвакуациялау және шығару, оларға дәрігерге дейінгі көмек немесе алғашқы медициналық көмек көрсету;

4) түрлі климаттық және физикалық-географиялық жағдайларда тірі қалу қағидаларын қолдану;

5) әуе кемесіндегі өртті сөндіру тәсілдері мен құралдарын қолдану;

6) іздестіру-құтқару ӘК-ні қондыру үшін алаң таңдау және таңбалау.

79. ПДҚТ мүшелері түрлі климаттық және географиялық жағдайларда кез келген уақытта парашюттен секіруді орындауға даярлықтан өтеді.

80. Медициналық қызметкер, егер ол ЖІҚК және ПДҚТ құрамында болса:

1) тікелей апат орнында дәрігерге дейінгі көмек немесе алғашқы медициналық көмек көрсетуді;

2) эвакуациялау кезектілігін, тасымалдау түрін айқындау және апатқа ұшырағандарды медициналық мекемелерге уақтылы эвакуациялауды қамтамасыз етуді атқара білуі керек.

3-параграф. Оқу-жаттығулар өткізу

81. Жұмыстың тиімділігінің жоғары дәрежесіне қол жеткізу үшін ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуге тартылған күштерге оқу-жаттығу өткізу және құралдарды пайдалану ұйымдастырылады.

Оқу-жаттығулар ІҚО (Ж) жүргізу ықтималдығы елеусіз болған уақыт кезеңінде өткізіледі.

82. Жаттығулар былай бөлінеді:

1) шынайы авариялық жағдайда сенімділікті қамтамасыз ету үшін барлық іздестіру-құтқару күштері арасында белгіленген байланыс арналары мен құралдарын кезең-кезеңімен қолдануға байланысты оқу-жаттығулар;

2) іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын өрістетпей, дағдарыс жағдайына әзірленген сценарийлер негізінде ден қою шараларын көрсетуді көздейтін штабтық оқу-жаттығулар;

3) апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған әуе кемесін білдіретін объектіні іздестіру мақсатында ІҚО (Ж) ұйымдастыру жоспарында көзделген іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын қатыстырып өткізілетін толық масштабты (далалық) оқу-жаттығулар.

83. Осы Қағидалардың 80-тармағында көрсетілген оқу-жаттығуларды өткізу туралы шешімді (олардың мақсаты мен өткізу жоспарын әзірлеуді қоса алғанда) Үйлестіру кеңесінің басшысы қабылдайды.

5. Іздестіру-құтқару операцияларын (жұмыстарын) жүргізу тәртібі

1-параграф. Авариялық хабардар ету

84. ӘҚК (ӘҚБ) органдары, пайдаланушылар, аэроклубтар апатқа ұшырау жағдайындағы немесе апатқа ұшыраған ӘК туралы ақпарат алған кезде ҰНҚ айқындалған тәртіппен қажетті көмек көрсету жөнінде мүмкін болатын барлық шараларды қолдануға және ІҚО (Р) жүргізу жоспарына сәйкес іздестіру-құтқару командаларын, мемлекеттік органдардың авариялық-құтқару қызметтерін, ӘК пайдаланушыларын дереу ақпараттандырады, сондай-ақ өз құзыреті шегінде авариялық оқиғаға немесе тосын оқиғаға тексеру жүргізуді ұйымдастыру үшін азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті органдарға хабарлайды.

85. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалар мен астананың, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары, жеке және заңды тұлғалар ӘК-нің апатқа ұшырауы жөнінде өздеріне белгілі болған барлық жағдайлар туралы табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органға немесе жақын маңдағы әуеайлаққа дереу хабарлайды.

86. ӘҚК органдарының диспетчерлері, ӘҚБ органдарының лауазымды адамдары ӘК апаты туралы хабарды алған кезде ӘК-ні табу, оның координаттарын айқындау, онымен радиобайланыс орнату, апаттың сипатын және ӘК командирінің одан кейінгі іс-қимылдар туралы шешімін анықтау үшін дереу шаралар қабылдайды. Қабылданған ақпаратты белгіленген схема бойынша хабарлауды жүргізетін ӘҚК органының ұшу басшысына (аға диспетчеріне) немесе ӘҚБ органы басшысына дереу баяндайды.

87. Үйлестіру орталығы, ұшу басшысы, ӘҚК органдарының диспетчерлері апат туралы хабарды қабылдаған кезде ол туралы мемлекеттік авиация басқармасының пунктін хабардар етеді.

88. Авариялық хабардар ету белгіленген схемалар бойынша жүргізіледі.

2-параграф. Іздестіру-құтқару операцияларын (жұмыстарын) жүргізу кезінде шешім қабылдау және басқару жүйесі

89. ІҚО (Ж) жүргізу кезінде шешім қабылдау және басқару жүйесі мына деңгейлерге бөлінеді:

- 1) ІҚО (Ж)-ның бастапқы кезеңі;
- 2) ІҚО (Ж) аймағын кеңейту кезеңі;
- 3) ІҚО (Ж)-ның аяқталу (тоқтату) кезеңі.

90. ІҚО (Ж)-ның бастапқы кезеңінде іс-қимылдарды үйлестіру мен шешім қабылдауды Үйлестіру орталығы РДО-мен келісе отырып және қажет болған кезде мемлекеттік авиацияның ҚҰО-мен өзара іс-қимыл жасай отырып, жүзеге асырады.

ІҚО (Ж)-ның бастапқы кезеңі уақыт бойынша қайсысының бұрын басталуына қарай, апаттық кезең басталған сәттен жедел штаб жұмысы басталғанға дейін немесе апаттық кезең жабылғанға дейін тарайды.

91. ІҚО (Ж) аймағын кеңейту кезеңінде ІҚО (Ж) басшысы РДО-мен және қажет болған кезде, Үйлестіру орталығымен және мемлекеттік авиацияның ҚҰО-мен өзара іс-қимыл кезінде шешім қабылдауды қамтамасыз етеді.

ІҚО (Ж) аймағын кеңейту кезеңі жедел штаб жұмысы басталғаннан (оның алғашқы кеңесінен) бастап авариялық кезең жабылғанға дейін тарайды.

92. ІҚО (Ж) аяқталу кезеңінде ІҚО (Ж) басшысы авиациялық оқиғаны тексеру жөніндегі комиссияның басшысымен өзара іс-қимылда шешім қабылдауды қамтамасыз етеді.

ІҚО (Ж) тоқтату және осындай тоқтатуға байланысты іс-қимылдар туралы шешім қабылдауды ӘК иесі мен жедел штаб басшысының ӘК-ні, оның жолаушылары мен экипажын іздестіруді тоқтату туралы келісімі бойынша авиациялық оқиғаны тексеру жөніндегі комиссияның басшысы қабылдайды.

3-параграф. Авариялық кезең уақытындағы

Үйлестіру орталығы іс-қимылдарының тәртібі

93. Авариялық кезеңдегі ӘК туралы ақпаратты қабылдағаннан кейін Үйлестіру орталығы мемлекеттік авиация ҚҰО-мен бірлесіп:

1) қабылданған ақпаратты бағалайды;

2) талап етілетін операцияның ауқымын айқындайды және іс-қимылдардың бастапқы жоспарын әзірлейді;

3) іздестіру-құтқару ӘК-ні көтеруге команда береді.

94. Іздестіру-құтқару ӘК-ні көтеруге команда берген кезде мыналар ескеріледі:

1) олардың орналасқан жерлерінің апат ауданынан алыстығы;

2) метеорологиялық, климаттық жағдайларға, жергілікті жердің бедері мен ондағы кедергілердің болуына қарай авиациялық, жерүсті құралдарын қолдану мүмкіндіктері.

95. ӘҚҚ (ӘҚҰ) органдары ӘК-нің авариялық кезеңде екені нақтыланған кезде Үйлестіру орталығын, мемлекеттік авиация ҚҰО-ны хабарландырады.

96. Егер авариялық кезеңдегі ӘК жөніндегі ақпарат ӘҚҚ органдарынан емес, басқа ақпарат көздерінен қабылданған болса, Үйлестіру орталығы мемлекеттік авиация ҚҰО-мен бірлесіп, аталған жағдайдың авариялық кезеңнің қайсысына жататындығын айқындайды.

97. Айқынсыздық кезеңі туындаған кезде Үйлестіру орталығы ӘҚҚ (ӘҚҰ) органдарымен және РДО-мен бірлесіп, келіп түскен ақпаратты бағалайды.

98. Алаңдаушылық кезеңі туындаған кезде Үйлестіру орталығы ол туралы дереу РДО-ға хабарлайды.

РДО алаңдаушылық кезеңінің туындағаны туралы ІҚО (Ж) басшысын тағайындау үшін болжамды іздестіру мен құтқару ауданының табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесінің кезекші қызметін хабардар етеді.

99. Апат кезеңі басталған кезде Үйлестіру орталығы:

1) ӘК тұрған орынды анықтайды, оның тұрған орнын анықтау кезінде болуы мүмкін қатенің шамасын айқындайды және осы деректердің негізінде іздестіру аймағының көлемін айқындайды;

2) РДО-мен бірлесіп, болжамды іздестіру мен құтқару аудандарындағы ІҚО (Ж) жедел штабтар арқылы іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын шұғыл түрде іс-қимылға енгізеді, сондай-ақ жағдайдың дамуы бағалау негізінде кезекші іздестіру-құтқару ӘК-ні көтеруге команда береді;

3) апатқа ұшыраған ӘК пайдаланушысын хабардар етеді және операцияның барысы туралы ақпарат береді (ол туралы ақпарат бар болса);

4) көмегі талап етілуі мүмкін немесе аталған операция оған қатысты болуы мүмкін шекаралас мемлекеттердің іргелес аумақтарының Үйлестіру орталығына (қажет болған кезде) хабарлайды;

5) егер авариялық жағдай туралы ақпарат басқа дереккөзден қабылданған болса, тиісті ӘҚҚ органын хабарландырады;

6) қолда бар ақпарат негізінде ІҚО (Ж) өткізу бойынша бірінші кезектегі іс-шаралар жоспарын құрады және оны мемлекеттік авиация ҚҮО және РДО-мен келіседі;

7) авиациялық оқиғаны тексеруді ұйымдастыру, ӘК тіркеу мемлекеті мен пайдаланушы мемлекеті үшін ақпарат ұсыну үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органды хабардар етеді.

100. Апат кезеңі туралы хабарландырудан кейін Үйлестіру орталығы оған тартылған ІҚО (Ж)-ның қатыстырылған жедел штабтарына авариялық кезеңнің барлық жағдаяттары мен оқиғалардың әрі қарай дамуы туралы ақпараттандырады.

101. Авариялық кезеңге қатысты кез келген ақпаратты алған ІҚО (Ж) жедел штабтары оларды Үйлестіру орталығына тапсырады.

102. Үйлестіру орталығы жауапкершілік аймағында авариялық кезеңдегі ӘК бар ӘҚҚ органына оны осы ӘК-ге тапсыру үшін қабылданған іс-қимылдар туралы ақпаратты жолдайды.

103. Айқынсыздық, алаңдаушылық және апат кезеңдері үшін Үйлестіру орталығы мамандары іс-қимылдарының бақылау тізбесі Осы Қағидаға 6-қосымшада белгіленген.

4-параграф. Апатқа ұшыраған әуе кемелерін іздестіру мен құтқаруды ұйымдастыру кезінде іздестіру мен құтқару ауданының ІҚО (Ж) жедел штабы іс-қимылының тәртібі

104. Іздестіру мен құтқару аудандарында ІҚО (Ж)-ны тікелей басқаруды табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелері жанында құрылған ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз ету жөніндегі жауапкершілік аудандары-ның ІҚО (Ж) жедел штабтары (бұдан әрі – Жедел штаб) жүзеге асырады.

Жедел штаб төтенше жағдайлардың алдын алу және жою жөніндегі аумақтық комиссиялар құрамында құрылады.

105. Жедел штаб өзінің жауапкершілік ауданы шегінде ІҚО (Ж) жүргізу жоспарын әзірлейді. Штаб 1:1000000 (іздестіру ӘК-нің радиотехникалық іздестіруді жүргізуі үшін); 1:500000 (іздестіру ӘК-нің көзбен шолып іздестіруді жүргізуі үшін); 1:200000 (ЖІҚК-ның көзбен шолып іздестіруді жүргізуі үшін) масштабтағы жауапкершілік ауданы карталарының жиынтығымен қамтамасыз етіледі.

106. Іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын басқару процесінде жедел штаб:

1) зардап шеккендерді тез табу және дереу көмек көрсету мақсатында барлық бөлінген іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының іс-қимылдарын ұйымдастырады ;

2) іздестіру-құтқару ӘК-ні апат орнына бағыттайды;

3) отын қорын, тәуліктің жарық уақытын, сондай-ақ, метеожағдайдың нашарлауы жағдайындағы іс-қимылды ескере отырып, әрбір іздестіру-құтқару экипажы үшін іздестіру ауданын айқындайды.

107. ІҚО (Ж)-ны басқару кезінде ІҚО (Ж) бойынша жауапкершілік ауданының ІҚО (Ж) штабының негізгі міндеттері:

1) іздестіру мен құтқару жүргізу кезінде әуе және жерүсті іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының іс-қимылдарын тікелей басқару;

2) іздестіру мен құтқаруға тартылған күштер мен құралдардың үйлескен іс-қимылдарын қамтамасыз ету;

3) іздестіру мен құтқару процесінде күштер мен құралдарды өсіруді қамтамасыз ету болып табылады.

108. ІҚО (Ж) өткізуді тікелей басқаратын жедел штабтар:

1) өздеріне бағынышты органдарға нұсқау береді және ол нұсқаулар туралы РДО-ға хабарлайды;

2) Үйлестіру орталығын оқиғалардың дамуы туралы ақпараттандырады;

3) қажет болған кезде РДО арқылы іздестіру мен құтқару үшін қосымша әуе және жерүсті іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын сұратады;

4) РДО мен Үйлестіру орталығына күн сайын ІҚО (Ж)-ның орындалу барысы туралы есеп береді.

109. Жедел штабтардың нұсқау беруі және ұшудағы іздестіру-құтқару ӘК-ден ақпарат қабылдауы ӘҚҚ (ӘҚБ) органдары немесе ӘК үйлестіруші арқылы жүзеге асырылады.

5-параграф. Іздестіру-құтқару операцияларын (жұмыстарды) орындау кезінде іздестіру-құтқару әуе кемелері экипаждарының іс-қимылдары

110. Іздестіру-құтқару ӘК экипажы ұшып шығуға команда алысымен дереу ұшу алдындағы дайындыққа кіріседі, оның процесінде:

1) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекіткен Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясында ұшуды жүргізу қағидаларының талаптарына сәйкес немесе мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті орган бекіткен мемлекеттік авиацияда ұшуды жүргізу қағидаларының талаптарына сәйкес қажетті құжаттарды және ұшу карталарын алу және ресімдеу;

2) ұшу ауданындағы метеожағдай мен ауа райы болжамы туралы ақпаратты алу;

3) апатқа ұшыраған ӘК іздеу ауданын, үлгісі мен нөмірін нақтылау;

4) радиобайланыс жүргізу тәртібін нақтылау;

5) ӘК-нің іздестіру радиоаппаратурасының даярлығын, авариялық-құтқару мүлкі мен жарақтарының бар болуы мен жай-күйін нақтылау;

6) ПДҚТ міндеттерін және ПДҚТ-мен өзара іс-қимыл тәртібін және экипаждағы міндеттерді нақтылау;

7) ұшып шығуға даярлығы туралы хабарлау қажет.

111. Шұғыл түрде ұшып шығу кезінде кезекші іздестіру-құтқару экипаждары ҰНҚ 139-тармағына сәйкес іздестіруге ұшып шыға алады. Бұл ретте іздестіруге міндеттер қою, апатқа ұшырау жағдайындағы және апатқа ұшыраған ӘК мен экипаж туралы, метеожағдай, ұшу бағыты мен биіктігі, әуе және жерүсті іздестіру-құтқару күштерімен өзара іс-қимыл тәртібі туралы деректерді нақтылау және басқа ақпаратты тарату экипаж ұшып көтерілгеннен кейін радио арқылы жүзеге асырылады.

112. Іздестіру-құтқару экипаждарының бұдан кейінгі ұшып шығуын ұйымдастыру кезінде міндеттер қоюды, мүмкіндігінше, ұшып шығу алдында ӘК үйлестірушісі арқылы ІҚО (Ж) басшысы жүргізеді, ал ұшу алдындағы дайындық процесінде көзбен шолып іздестіру үшін іздестіру ауданын жан-жақты зерделей отырып, ұшу карталары қосымша дайындалады.

113. Іздестіру-құтқару ӘК ұшуына диспетчерлік қызмет көрсетуді ӘК ұшып бара жатқан жауапкершілік ауданындағы ӘҚҚ органы жүзеге асырады, ал бақыланбайтын әуе кеңістігінде ұшу кезінде ұшу-ақпараттық қызмет көрсету қамтамасыз етіледі.

114. ӘҚҚ органы ІҚО (Ж) басшысын немесе ӘК үйлестірушісін іздестіру экипаждарының ұшып шығуы және жұмысы туралы хабардар етеді.

115. Ұшып көтерілу және берілген биіктікке жеткеннен кейін іздестіру-құтқару ӘК экипажы:

1) іздестіру аппаратурасының борттық кешенін іске қосады (бар болса);

2) ӘҚҚ (ӘҚБ) органымен радиобайланысты тоқтатпай тұрып, тыңдау үшін байланыстың авариялық арнасын іске қосады;

3) ӘҚК (ӘҚБ) органының диспетчеріне нұсқаулықта айтылған уақыттық мерзімде, бірақ 15 минуттан сиретпей іздестіру нәтижелері туралы баяндайды.

116. Іздестіру ауданына шығу барлық навигация құралдарын кешенді пайдалана отырып, сондай-ақ:

1) авариялық радиостанцияның жұмысы кезінде – іздестірудің радиотехникалық құралдарының көмегімен;

2) апатқа ұшырағандармен радиобайланыс бар болған кезде – олардың нұсқауы бойынша;

3) апат орнында басқа ӘК бар болған кезде – оның нұсқауы бойынша;

4) ӘҚК (ӘҚБ) органының командалары бойынша жүзеге асырылады.

117. Апатқа ұшырағандарды радиотехникалық құралдарды қолданумен іздестіру негізгі іздестіру әдісі болып табылады. Апатқа ұшырау жағдайындағы және апатқа ұшыраған ӘК-ні радиотехникалық іздестіруді орындау әдістемесі осы Қағидаларға 7-қосымшаның 2-бөлімінде келтіріледі.

118. Іздестіру-құтқару ӘК-нің авариялық радиомаяктан (радиобуй) ұшып өту уақыты мен орны туралы экипаж өзі байланыста болған ӘҚК органына баяндайды және апатқа ұшырағандарды көзбен шолып табу үшін төмендеуге рұқсат беруді сұрайды.

119. Егер радиотехникалық іздестірудің нәтижесінде апатқа ұшырағандар табылмаса және олармен байланыс орнатылмаса, ІҚО (Ж) басшысының шешімі бойынша көзбен шолып іздестіру жүргізіледі. Іздестірудің қолданылған әдісіне (радиотехникалық немесе көзбен шолу) қарамастан, іздестірудің алғашқы екі күнінде ұшу борттық іздестіру аппаратурасының іске қосылған кешенімен орындалады (бар болса).

120. Көзбен шолып іздестіру көзбен шолып іздестіру палеткаларын пайдалана отырып, берілген квадраттар бойынша жүзеге асырылады. Іздестіру ауданын квадраттарға бөлуді ІҚО (Ж) басшысы немесе ӘК үйлестірушісі жүзеге асырады. Іздестіру ауданын квадрат бойынша зерттеудің кезектілігі іздестіру-құтқару әуе кемесінің экипажына ұшу алдында немесе ұшып шыққаннан кейін радиобайланыс арналары арқылы көрсетіледі.

Көзбен шолып іздестіруді орындау әдістемесі осы Қағидаларға 7-қосымшаның 4-бөлімінде келтірілген.

121. Көзбен шолып іздестіру кезінде экипаж құрамына бақылаушылар кіреді. Іздестіру-құтқару ӘК-нің командирі әрбір экипаж мүшесі мен бақылаушыға ұшып өтетін жерді қарау секторларын айқындайды.

122. Іздестіру-құтқару ӘК-нің радиотехникалық іздестіру кезіндегі ұшу биіктігі мынадай шектерде тағайындалады:

1) В және С санатты ұшақтар үшін – 3000-8100 м.;

2) А санатты тікұшақтар мен ұшақтар үшін – 1200-2100 м.

123. Іздестіру-құтқару ӘК-нің көзбен шолып іздестіру кезіндегі ұшу биіктігі мынадай шектерде тағайындалады:

- 1) В және С санатты ұшақтар үшін – жергілікті жер бедерінің үстінен 500-600 м.;
- 2) А санатты тікұшақтар мен ұшақтар үшін – жергілікті жер бедерінің үстінен 100-300 м.

124. Ашық ауа райы кезінде жергілікті жердегі объектілерді көзбен шолып табудың қашықтығы осы Қағидаларға 8-қосымшада келтірілген.

125. Көзбен шолып іздестіру кезінде бүйірлік жолақтарды 25 % жаба отырып, берілген іздестіру ауданын тұтас қарап шығу қамтамасыз етіледі. Осы мақсатта галстардың арасында мынадай қашықтықты ұстану қажет:

- 1) қиылысқан жергілікті жер үстінде - 0,5 шақырым;
- 2) орман үстінде - 1 шақырым;
- 3) қалың орман үстінде - 0,5 шақырым;
- 4) ашық жер үстінде - 2 шақырым.

Галстардың ұсынылатын ұзындығы - 10-20 шақырым.

126. Қиылысқан жергілікті жер үстінен және қалың орманның үстінен көзбен шолып іздестіруді бастау алдында немесе радиоіздестіру процесінде өрт ошақтарын, түтіндерді немесе болуы мүмкін апат орнының басқа да белгілерін табу мақсатында іздестіру ауданын жалпы қарап шығуды қамтамасыз ететін жоғары биіктікте шолып ұшу орындалады.

127. Тауда іздестіру ұшуын орындау кезінде шатқалдар, аңғарлар, тау өзендері қаралады. Тау шыңдары мен бөктерлерін қарау барлық жағынан (көлденеінен) жүргізіледі.

128. Апатқа ұшырағандармен байланыс орнатылған кезде іздестіру-құтқару ӘК экипажы олардан апат орны мен сипаты, физикалық жай-күйі және қажетті көмек туралы сұрайды, сигналдық немесе қолда бар құралдармен өзі туралы белгі бере отырып, авариялық радиостанцияны "Маяк" режиміне қосуға команда береді.

129. Апат орны анықталған кезде іздестіру-құтқару ӘК экипажына:

- 1) апат орнының координаталарын айқындау және картаға түсіру;
- 2) ӘК бортындағы құралдардың көмегімен апат орнын белгілеу (мүмкіндігінше);
- 3) радиомен немесе ӘК-нің эволюцияларымен апатқа ұшырағандарға олардың табылғандығы туралы осы Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес хабарлау;
- 4) апатқа ұшырағандарға жедел көмек қажет, ал қонуды орындау мүмкін болмаған жағдайда, ПДҚТ, авариялық-құтқару мүлкі мен жарақтарын түсіру;
- 5) басқа іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын бағыттауды қамтамасыз ету;
- 6) егер отын қоры мүмкіндік берсе, ауыстырғанға немесе ӘҚҚ (ӘҚБ) органының диспетчері апат ауданынан кету туралы нұсқау бергенге дейін апат ауданының үстінен ұшуды жалғастыру қажет.

130. Су бетінде апатқа ұшыраған жолаушылар немесе ӘК экипажын тапқан кезде іздестіру-құтқару ӘК экипажы түтін, суды бояйтын маркерлер, жүзіп жүрген белгілер немесе ӘК бортында бар басқа құралдардың көмегімен апат орнын белгілеуді жүргізеді .

131. Іздестіру-құтқару ӘК-нің экипажы апат орнын тапқан кезде радиобайланыс арналары арқылы ӘҚҚ (ӘҚБ) органының диспетчеріне:

- 1) UTC бойынша сағатта және минутта анықталған уақытты, апат ауданының координаталарын;
- 2) ӘК-нің жай-күйі мен жағдайын, авариялық ӘК-ден эвакуацияланған жолаушылар мен экипаж мүшелерінің болуын және көрінетін жағдайын;
- 3) радиобайланыс арналары бойынша апатқа ұшырағандарға жіберілген ақпаратты;
- 4) апат ауданындағы ауа райын;
- 5) жергілікті жер бедерінің бағасын және апатқа ұшыраған ӘК мен адамдар тұрған жер (су) бетінің жай-күйін (теңіз толқынын, мұз жағдайын);
- 6) қозғалу құралдарын (су, теміржол, автокөлік, жегін көлік) пайдалану мүмкіндігін ;
- 7) апатқа ұшырағандарға көмек көрсету үшін қабылданған іс-қимылдарды хабарлайды.

6-параграф. Іздестіру-құтқару әуе кемелері экипаждарының апатқа ұшырағандарға көмек көрсету және эвакуациялау бойынша іс-қимылдары

132. Іздестіру-құтқару ӘК экипажы қону үшін алаңды таңдап, оның координаттарын ӘҚҚ (ӘҚБ) органының диспетчеріне хабарлайды. Қонғаннан кейін ол туралы баяндайды және апатқа ұшырағандарды эвакуациялау бойынша өз іс-қимылдарын ІҚО (Ж) басшысымен келіседі.

ІҚО (Ж) басшысымен радиобайланыс болмаған кезде ӘК командирі апатқа ұшырағандардың қону және эвакуациялау қауіпсіздігін қамтамасыз ететін барлық факторларды ескере отырып, апатқа ұшырағандарды эвакуациялау тәсілін дербес таңдайды.

Қону үшін алаң таңдау және оны орындау Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясында ұшуды жүргізу қағидаларының және ӘК-ні ұшу кезінде пайдалану жөніндегі нұсқаулықтың талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

Қонуды орындау мүмкін болмаған кезде іздестіру-құтқару ӘК командирі ПДҚТ-ны парашюттік тәсілмен жерге түсіреді немесе оларды ілініп тұру режимінен түсіру құрылғысының немесе шығырдың көмегімен тікұшақтан түсіреді.

133. Қонғаннан кейін іздестіру-құтқару ӘК командирі бірінші кезекте зардап шеккендерге дәрігерге дейінгі және алғашқы медициналық көмек көрсетуді және оларды жақын әуежайға немесе медициналық мекемеге эвакуациялауды ұйымдастырады.

Дәрігерге дейінгі немесе алғашқы медициналық көмек апат орнында өзіне-өзі және өзара көмек ретінде көрсетіледі. Дәрігерге дейінгі немесе алғашқы медициналық көмекті тікелей апат орнында ПДҚТ, ЖІҚК құрамына кіретін медициналық персонал көрсетеді, ал оны көрсету мүмкін болмаған жағдайда, жақын медициналық мекемелерде көрсетіледі.

Зардап шеккендерді эвакуациялау кезектігі мен тасымалдау түрін апат орнында медициналық персонал айқындайды, бұл ретте радио арқылы мамандардан консультация алу мүмкіндігі қолданылады.

134. Апатқа ұшыраған ӘК-де өрт болған кезде іздестіру-құтқару ӘК экипажы қонғаннан кейін ПДҚТ-мен бірлесіп адамдарды, бірінші кезекте жарақат алғандарды ӘК-ден эвакуациялауға дереу кіріседі және бір уақытта өрттің алдын алу шараларын қабылдайды.

ПДҚТ есебінің жетекшісі немесе іздестіру-құтқару ӘК-нің командирі экипаж мүшелері мен құтқарушылар арасында міндеттерді бөле отырып, эвакуацияны басқарады. Өртті сөндіру үшін іздестіру-құтқару ӘК бортындағы құралдарды, сондай-ақ қолда бар құралдарды (су, құм, топырақ және т.с.с.) барынша қолдану қажет. Мүмкін болса, жергілікті тұрғындарды қатыстыру керек.

135. Іздестіру-құтқару ӘК экипаждары мен ПДҚТ, ЖІҚК мүшелері әуе кемесіндегі авариялық люктер мен шығатын жерлерді және фюзеляжды ашатын орынды білуі керек.

136. Апатқа ұшырағандарды тікұшақ бортына тартып көтеру әдетте құтқарушының көмегімен ілініп тұру режимінде жүргізіледі.

137. Суда апатқа ұшыраған ӘК экипажы немесе жолаушылары табылған кезде іздестіру-құтқару ӘК экипажы:

1) қажет болған кезде, апатқа ұшырағандарға жүзетін апаттық-құтқару құралдары мен басқа мүлкі бар төсемді лақтырады;

2) апатқа ұшырағандарды ӘК бортына көтеру және эвакуациялау мүмкіндігін бағалайды.

138. Ұшақтардан жерге түсіру парашюттік тәсілін, ал тікұшақтан төмендегі тәсілдердің бірін қолданумен орындалады:

1) парашюттік тәсілімен;

2) парашютсіз жерге түсу;

3) түсіру құрылғысының немесе электр шығырдың көмегімен тікұшақ тоқтап тұрған режимде.

139. Адамдарды су бетінен тікұшақ бортына көтеру құтқарушылардың көмегімен жүзеге асырылады. Суға құтқарушыларды түсіру мүмкін болмаған жағдайда тікұшақ командирі зардап шеккендерді орналастыру және әрі қарай бортқа көтеру үшін оларды шөміш-себет немесе басқа құрылғыны судағы немесе жақын жердегі адамдарға келтіру не жақындату тәсілімен көтеру туралы дербес шешім қабылдай алады.

140. Тікұшақтағы құтқарушыларды суға түсіру алдында зардап шеккендерге жүзетін құралдар (үрмелі қайықтар, сал және т.б.) лақтырады, ал құтқарушылар гидрокостюм немесе құтқару белдіктерін киеді.

141. Су үстінде тоқтата тұру үшін тоқтатуды орындауды гидрометеожағдайды ескере отырып және Тікұшақты ұшу кезінде пайдалану басшылығының ұсынымдарына сәйкес тікұшақ командирі жүзеге асырады.

142. Зардап шеккендерді эвакуациялау кезектілігін ПДҚТ құрамындағы медицина қызметкерінің баяндауы бойынша ПДҚТ жетекшісі немесе іздестіру-құтқару ӘК командирі айқындайды.

143. ПДҚТ-ны жерге түсіру, апатқа ұшырағандарды қону тәсілімен немесе ілініп тұру режимімен эвакуациялау мүмкін болмаған жағдайда, адамдардың тірі қалуын қамтамасыз ету үшін апаттық-құтқару жарақтары мен арнайы жүктері бар салынған төсемді лақтырады.

144. Корабльдерді, кемелерді апат ауданына бағыттау радио арқылы, ал радиобайланыс жоқ кезде – орнатылған көзбен шолу сигналдары арқылы іздестіру-құтқару ӘК экипажы жүзеге асырады.

145. Егер апатқа ұшыраған ӘК суға батып кеткен болса, онда іздестіру-құтқару ӘК командирі суға бату орнын белгілеу немесе осы жерді сипатты бағдармен байланыстыру (торауылдау) үшін барынша мүмкін болатын дәлдікпен буй, радио немесе радиолокациялық маяк немесе бортта бар басқа құралдарды тастайды.

ӘК суға батқан және таңбалау құралдары тасталған орын туралы экипаж командирі ӘҚҚ (ӘҚБ) диспетчеріне хабарлайды және кейінгі іс-қимыл туралы нұсқау алғанға дейін объекті үстінен ұшуды жалғастырады.

146. ІҚО (Ж) орындалғаннан кейін іздестіру-құтқару ӘК командирі нәтижелер туралы ІҚЖ басшысына немесе ӘК үйлестірушісіне баяндайды.

ІҚО (Ж) басшысының нұсқауы бойынша баяндама жазбаша нысанда беріледі.

7-параграф. Апат туралы хабарламаны қабылдаған әуе кемесі командирінің әрекет ету тәртібі

147. Егер ӘК командирі басқа ӘК-нің апатқа ұшырағанын анықтаса, ол (өзі басқарып отырған ӘК-нің ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша жағдайларды қоспағанда):

1) оның әуе кемесі оқиға орнынан кетуге мәжбүр болғанша немесе Үйлестіру орталығының нұсқауына сәйкес ӘҚҚ органы оның қажеті жоқ екендігі туралы хабарлағанға дейін апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК-ні бақылауды жүргізеді;

2) апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК-нің орналасқан жерін анықтайды;

3) мүмкіндігінше ӘҚҚ органына мына мәліметтерді хабарлайды:

апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК үлгісін, тану белгілерін және жай-күйін;

географиялық координаттарда немесе тор координаттарында немесе радионавигациялық құрал орналасқан жердегі белгілі болған жерүсті бағдары немесе пункттегі арақашықтық пен шынайы пеленгте көрсетілген оның орналасқан орнын;

Дүниежүзілік үйлестірілген уақыттың (UTC) сағаты және минуттарымен көрсетілген бақылау уақыты;

байқалған адамдардың саны;

адамдардың апатқа ұшыру жағдайындағы әуе кемесінен кету фактісі;

оқиға орнындағы метеожағдайлар;

тірі қалғандардың сыртқы физикалық жай-күйі;

оқиға орнына қолжетімділіктің оңтайлы, айқын жерүсті бағыты.

148. Егер оқиға орнына іздестіруші-құтқарушы емес ӘК бірінші болып келсе, оқиға орнына алғашқы іздестіруші-құтқарушы ӘК келіп жеткенге дейін ол өзінен кейін келген барлық басқа ӘК-нің іс-қимылдарына басшылық жасауы керек. Егер осы кезеңде осындай ӘК ӘҚҚ (ӘҚБ) органымен байланыс орната алмаса, ол өзара келісу негізінде, алғашқы іздестіруші-құтқарушы ӘК келіп жеткенге дейін іс-қимылдарды басқару жауапкершілігін осындай байланысты орната және жүргізе алатын басқа ӘК-ге тапсырады.

149. Жерден сигнал берілген кезде ӘК осы сигналды түсінгендігін немесе түсінбегендігін немесе егер бұл іс жүзінде жүзеге асырылмайтын болса, тиісті көзбен шолу сигналының көмегімен көрсетеді.

150. ӘК командирі апат туралы хабарды қабылдаған кезде мүмкіндігіне қарай:

1) егер ол хабарланса, апатқа ұшыраған ӘК-нің орналасқан жерін белгілейді;

2) мүмкін болса, таратушы радиостанцияның пеленгісін анықтайды;

3) ӘҚҚ (ӘҚБ) диспетчеріне радиобайланыс арналары арқылы апат туралы хабардың қабылданғандығын айтады;

4) өз әуе кемесінің жай-күйі мен отын қорын ескере отырып, апат туралы хабарламада көрсетілген жерге бағыт алады;

5) барлық қабылданған мәліметтерді тарата отырып, ӘҚҚ (ӘҚБ) органын хабарламаны қабылданғаны туралы ақпараттандырады.

151. Су үстіндегі кемені апат орнына бағыттау қажет болған жағдайда, ӘК иелігінде бар кез келген құралдың көмегімен, қажет болған кезде, маневр қолдана отырып, осы Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес нақты нұсқаулар береді.

152. Әуе кемесі тірі қалғандарға немесе ЖІҚК-ге қандай да бір ақпаратты беру қажет болған жағдайда және бұл ретте екі жақты байланыс жоқ болса, іс жүзінде жүзеге асырылған жағдайда радиобайланыс орнату үшін авариялық радиостанцияларды лақтырады немесе осы Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес ақпарат таратады.

153. "Әуе - жер беті" және "жер беті - әуе" көзбен шолу сигналдарын қолдану кезінде сипаттамаға сәйкес мәні болады. Олар көрсетілген мақсаттар үшін ғана қолданылады және бұл ретте шатастыруы мүмкін басқа сигналдар қолданылмайды.

154. Осы Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес сигналдар анықталған кезде ӘК осы қосымшада келтірілген сигналдардың мәніне сәйкес қажетті әрекет етеді.

8-параграф. Қоғаммен және бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара іс-қимыл жасау

155. Апатқа ұшырау жағдайындағы (апатқа ұшыраған) ӘК жолаушылары және экипаж мүшелерінің туыстарымен, сондай-ақ бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара әрекет ету үшін ІҚО (Ж) басшысы өкіл тағайындайды.

156. Өкіл ІҚО (Ж) жүргізу барысы туралы мынадай ақпарат түрінде жүйелі түрде ақпараттандыруды қамтамасыз етеді:

1) ІҚО (Ж) жүргізудің жалпы себептері;

2) апатқа ұшыраған ӘК үлгісі;

3) ӘК иесінің/пайдаланушысының атауы (тегі) (тек әуе кемесі иесі/пайдаланушысының ақпараттандыруынан және одан рұқсат алғаннан кейін ғана);

4) рейстің нөмірі (тек әуе кемесі иесі/пайдаланушысының ақпараттандыруынан және одан рұқсат алғаннан кейін ғана);

5) ӘК бортындағы адамдардың саны;

6) іздестірудің жалпы ауданы;

7) іздестіруге жұмылдырылған ӘК саны мен үлгісі, ұшу сағатының саны;

8) жерүсті іздестіру жөніндегі іс-шаралар (қажет болған кезде);

9) іздестіруге қатысып жатқан басқа уәкілетті органдар туралы толық мәлімет;

10) жақын туыстары ақпарат алу үшін байланыс телефонының нөмірі;

11) қосымша ақпарат алу үшін байланыс телефонының нөмірі;

12) бұқаралық ақпарат құралдары үшін байланыс телефонының нөмірі.

157. Өкіл келіп түскен ақпаратты жаңартып отыру үшін ІҚО (Ж) басшысымен және Үйлестіру орталығымен тікелей байланыста болуы қажет.

158. Тексеру процесінде зиян келтіруге жол бермеу үшін тағайындалған өкіл бөгде адамдармен талқылаудан, сондай-ақ бұқаралық ақпарат құралдары үшін сұхбат барысында оқиғалардың себептері немесе оның алдын алудың мүмкін әдістері туралы өз пікірін немесе болжамын білдіруден аулақ болуы керек.

159. Азаматтық тұлғалардың арасынан қайтыс болғандардың тегі, оған туыстарының келісімі алынбағанға дейін жария етілмеуі керек.

Туыстарына хабарлағанша қаза тапқан, тірі қалған және жарақат алғандар саны туралы мәліметтер ашылады. Әскери қызметшілер арасынан қаза тапқандардың тектері олар қарасты әскери бөлім басшысының нұсқауы бойынша ғана жарияланады.

160. Тірі қалғандардың тектері оларды нақты сәйкестендіргенге дейін жарияланбауы керек.

6. Іздестіру-құтқару операцияларын (жұмыстарын) аяқтау және тоқтата тұру

1-параграф. Жалпы ережелер

161. ІҚО (Ж) мына жағдайларда аяқталған болып есептеледі:

1) іздестіру-құтқару операцияларына байланысты ӘК немесе адамдардың енді апатқа ұшырау жағдайында еместігі туралы ақпарат келіп түскенде;

2) іздестіріліп жатқан ӘК немесе адамдар табылған және тірі қалғандары құтқарылғанда;

3) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 102-бабына сәйкес апат кезеңінде ӘК, оның жолаушылары мен экипажын іздестіруді тоқтату туралы шешім қабылданғанда.

Іздестіру-құтқару ӘК, ЖІҚК және ПДҚТ ІҚО (Ж) жүргізгеннен кейін бастапқы орналасқан жерге қайтып келгенде ІҚО (Ж) толық аяқталды деп есептеледі.

162. ІҚО (Ж) апатқа ұшыраған ӘК болуы мүмкін (ықтимал) орналасқан жері туралы жаңа деректер қабылданған жағдайда қайта басталады.

2-параграф. Іздестіру-құтқару жұмыстарының аяқталуына байланысты іс-қимылдар

163. ІҚО (Ж) аяқталуы туралы Үйлестіру орталығы дереу ІҚО (Ж)-ға қатыстырылған барлық органдарды, орталықтарды, қызметтерді немесе құралдарды хабардар етеді. Бастапқы хабарлама телефон (радио) арқылы, ал қорытынды хабарлама ІҚО (Ж) аяқталған сәттен бастап бір тәулік ішінде жүзеге асырылады.

3-параграф. Іздестіру-құтқару операцияларының (жұмыстарының) нәтижелері туралы есептілік және оны сақтауды ұйымдастыру

164. Үйлестіру орталығы мемлекеттік авиацияның ҚҮО-мен бірлесіп, жүргізілген ІҚО (Ж) нәтижелері туралы есепті бір ай мерзімде ресімдейді және оның көшірмелерін авиация саласындағы және мемлекеттік авиацияның уәкілетті органдарына, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органға жолдайды.

Есептілік форматы осы Қағидаларға 10-қосымшаға сәйкес белгіленеді.

165. Есептілікті сақтауды ІҚО (Ж) аяқталған күннен бастап бес жылдың ішінде Үйлестіру орталығы жүзеге асырады. Үйлестіру орталығы әрбір есептілікке сәйкестендіру нөмірін береді.

4-параграф. Іздестіру-құтқару операцияларының (жұмыстарының) шығыстарын өтеу тәртібі

166. Әуе кемелері ІҚО (Ж)-ға қатысқан азаматтық авиация ұйымдарына іздестіру-құтқару ӘК-ні көтеруге команда берілгеннен бастап ІҚО (Ж)-ны аяқтауға

немесе тоқтата тұруға және тартылған ӘК-ні бастапқы орналасқан жеріне қайтаруға (орналастыруға дейінгі) кезеңде туындаған іздестіру-құтқару жұмыстарына кеткен шығыстар мемлекеттік бюджет есебінен өтеледі.

167. Азаматтық авиация ұйымы ІҚО (Ж)-ны жүзеге асыру кезінде мемлекеттік бюджет есебінен шығындарды өтеу үшін ІҚО (Ж) аяқталғанын немесе тоқтатылғанын хабарлаған күннен бастап отыз жұмыс күнінен кешіктірмей азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органға дәйектемелер мен есептері бар мынадай материалдарды ұсынады:

1) еркін нысанда жасалған және ұйымның басшысы мен ұйымның бас бухгалтері қол қойған келтірілген шығындарды өтеу туралы өтінішті (қаржы қаражатын бөлу үшін заңдық және банктік деректемелерді көрсете отырып (банктің атауы, оның БСК, банк ЖСК, ағымдағы және жинақ шотының нөмірін қоса алғанда);

2) ұйым басшысы, ұйымның бас бухгалтері мен ІҚО (Ж) тартылған әуе кемесінің командирі растаған ұшу бағыттарын және ұшу уақытын көрсете отырып, ІҚО (Ж)-ны жүзеге асыру кезінде орындалған ұшу туралы мәліметтерді қамтитын ұшудың жұмыс жоспарларының көшірмелері;

3) олардың бастапқы орналасқан жеріне қайта оралуын қоса алғанда, ІҚО (Ж) жүзеге асыру кезінде ұшудың нақты орындалуын растайтын аэронавигация ұйымынан алынған анықтама;

4) осы ұшулардың жұмыс жоспарының негізінде авиаотын және басқа да жанар-жағармай материалдарының нақты шығысының мөлшері, сондай-ақ төлемге қойылған есеппен расталған оның құны туралы мәліметтер;

5) "Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы" 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 14-бабы 1-тармағының 24) тармақшасына сәйкес азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган бекіткен субсидияланған бағыттарда ұшуды орындау кезінде ұшу сағатының өзіндік құнын есептеу жөніндегі нұсқаулықтың негізінде жүргізілген ӘК ұшу сағатының өзіндік құнының есептемесі.

168. Іздестіру-құтқару жұмыстарына кеткен шығыстарды өтеу туралы өтінішті тіркеу азаматтық авиация ұйымының өтінішті қабылдағаны туралы растау бере отырып, іздестіру-құтқару жұмыстары мен жасалған төлемдерге кеткен шығыстарды өтеуге арналған өтініштерді тіркеу журналында жүзеге асырылады.

169. Азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган осы Қағидалардың 167-тармағында көрсетілген материалдарды тіркеу күнінен бастап он жұмыс күні ішінде оларды тексереді және:

1) дәйексіз немесе толық емес ақпарат анықталған жағдайда азаматтық авиация ұйымы ұсынған материалдарды қайтару себебін көрсете отырып қайтаруды;

2) азаматтық авиация ұйымын хабардар ете отырып, шығындарды өтеу үшін Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасында белгіленген тәртіпте одан әрі іс-қимылдарды жүзеге асырады.

170. Осы Қағидалардың 167-тармағында көрсетілген материалдар қайтарылған жағдайда, Азаматтық авиация ұйымы оларды алған күннен бастап он бес жұмыс күні ішінде анықталған кемшіліктерді жою шартымен азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органға көрсетілген материалдарды қайта ұсынады. Оларды қайта қарастыру тәртібі осы Қағидалардың 167–169-тармақтарына сәйкес айқындалады.

171. Ұсынылған материалдардағы бұрын анықталған кемшіліктерді қайта жоймаған жағдайда, азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган ІҚО (Ж)-ны жүзеге асыру кезіндегі шығыстарды өтеу үшін қарауға себебі көрсетілген бас тартуды өтініш берушіге жібереді.

172. Іздестіру-құтқару жұмыстарына кеткен шығыстар өтелгеннен кейін іздестіру-құтқару жұмыстары мен жасалған төлемдерге кеткен шығыстарды өтеуге арналған өтініштерді тіркеу журналында күні, төлем мөлшері және төлем құжатының нөмірі көрсетілген тиісті жазба жүргізіледі.

173. Іздестіру-құтқару жұмыстарына кеткен шығыстарды мемлекеттік бюджет есебінен өтеуге үміткер азаматтық авиация ұйымы мен азаматтық авиация саласындағы уәкілетті орган арасындағы оның құнын өтеу себебі бойынша туындаған даулар Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген сот тәртібімен шешіледі.

174. Төлемдерді заңсыз алуға бағытталған іс-қимылдар Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауапкершілікке алып келеді.

5-параграф. Іздестіру-құтқару операцияларын (жұмыстарын) талқылау

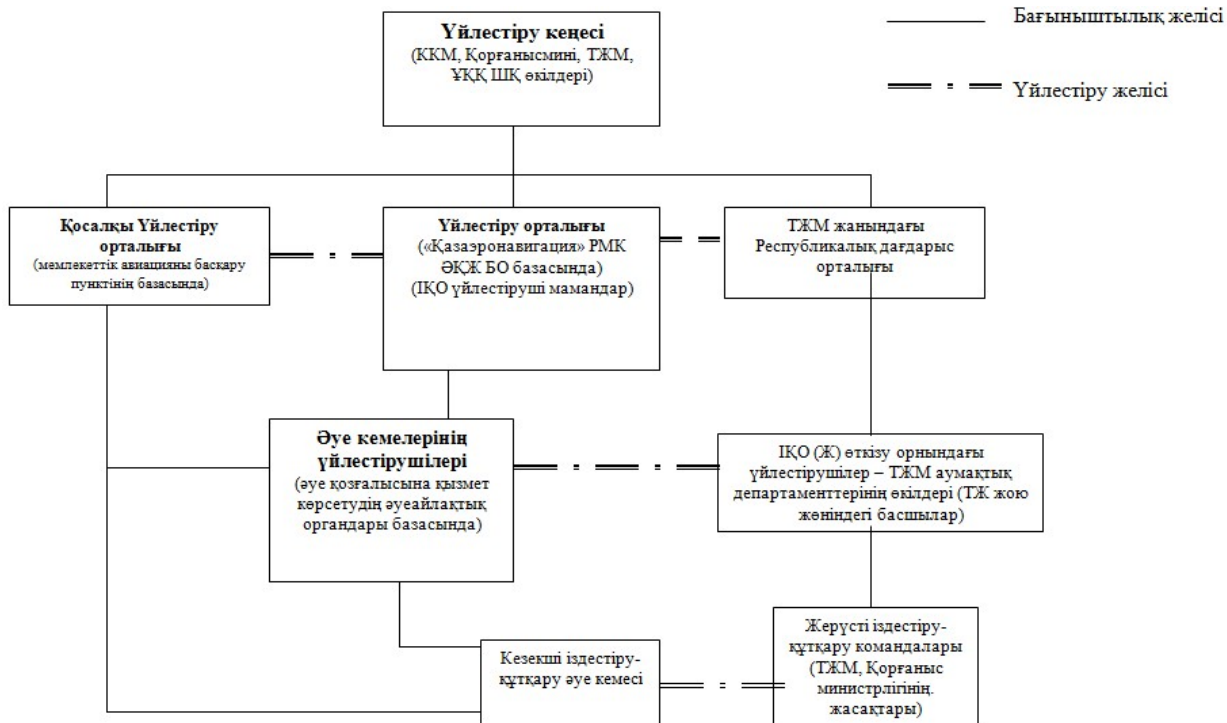
175. ІҚО (Ж)-ны аяқталғаннан кейін азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы және табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органдар осындай операцияға қатыстырылған персоналдың, апатқа ұшыраған ӘЖ пайдаланушысының және басқа да мүдделі мемлекеттік органдар мен тұлғалардың қатысуымен ІҚО (Ж)-ны талқылау ұйымдастырылады.

ІҚО (Ж) талқылау ІҚО (Ж) әдістерінің тиімділігін арттыру мен жетілдіру мақсатында жүзеге асырылады.

ІҚО (Ж) жүргізудің тиімсіздігі салдарынан адамдардың кінәлілігін белгілеу талқылау нысанасы болып табылмайды.

176. Талқылаудың қорытындылары бойынша азаматтық және мемлекеттік авиация саласындағы және табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органдар ұшуды іздестіру-құтқаруды қамтамасыз етуді жетілдіру жөнінде ұсынымдар әзірлейді, таратады және олардың орындалуын бақылайды.

Қазақстан Республикасының аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз ету схемасы

Қазақстан Республикасының
аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен
қамтамасыз етуді ұйымдастыру
жөніндегі қағидаларға
2-қосымша

Іздестіру мен құтқару ауданында (облысында) іздестіру-құтқару операцияларын (жұмыстарын) ұйымдастыру мен жүргізудің үлгілік жоспары

Негізгі бөлім

1. Оларға сәйкес жоспар жасалатын құжаттар.
2. Облыс аумағында іздестіру мен құтқаруды ұйымдастыру және өткізу.
3. Іздестіру-құтқару күштері және ұшуды іздестіру-құтқарумен қамтамасыз ету құралдары кезекшілерінің жауапкершілік аудандары.
4. ІҚО (Ж) жүргізу үшін бөлінген күштер мен құралдар.
5. Іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының облыс аумағында шоғырлану орындары.

6. Облыс аумағындағы іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының кезекшілерін хабардар ету тәртібі.

7. Түрлі ведомстволар мен ұйымдар арасында өзара іс-қимылды ұйымдастыру.

8. ІҚО (Ж) жүргізу кезінде байланыс ұйымдастыру.

9. Емдеу-эвакуациялау іс-шараларының жоспары.

Қосымша

1. Іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының кезекшілерін және олардың өзара әрекет етуін ұйымдастыру схемасы.

2. Кезекші іздестіру-құтқару күштері мен құралдарының жауапкершілік ауданының картасы.

3. ІҚО (Ж) жүргізу кезіндегі хабардар ету және жедел байланыс схемасы.

4. Облыс аумағындағы климаттық-географиялық және гидрометеорологиялық жағдайлар.

5. Облыс аумағында ІҚО (Ж) жүргізу кезіндегі жедел штабтың құрамы.

6. Телефон анықтамалығы.

Жоспар ІҚО (Ж)-ға тартылған мемлекеттік органдар мен тұлғалар қабылдаған іс-қимылдардың бөлшегін:

1) іздестіру мен құтқару ауданында ІҚО (Ж) жүргізу тәсілдерін;

2) қолда бар байланыс жүйелері мен құралдарын пайдалануды;

3) басқа іздестіру және құтқару үйлестіру орталықтарымен бірлесіп қабылданған іс-қимылдарды;

4) бағыт бойынша ұшып келе жатқан ӘК мен теңіздегі суүсті кемелерін авариялық хабардар ету әдістерін;

5) ІҚО (Ж) жүргізу тапсырылған адамдардың міндеттері мен құқықтарын;

6) метеорологиялық немесе басқа жағдайлардан туындаған құралдарды қайта орналастыру ықтималдығын;

7) метеомәліметтер мен болжамдарды, NOTAM хабарламасын қабылдау әдістерін;

8) суға қонуға мәжбүр болған ӘК-ні суүсті кемелері орналасқан аудаға бағыттау әдістерін;

9) іздестіру-құтқару ӘК-ні апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК-ге бағыттау әдістерін;

10) заңсыз қол сұғу объектісі екендігі белгілі болған немесе болжанған ӘК-ге қатысты көмек көрсету үшін ӘҚҚ (ӘҚБ) органдары мен басқа мүдделі ведомстволармен өзара іс-қимылда қабылдануға жататын бірлескен шараларды;

11) ІҚО (Ж) кезінде қолданылған ӘК мен суүсті кемелерін, сондай-ақ жерүсті көлік құралдарына мүмкін болатын шекте қызмет көрсету және отын құю жөніндегі шараларды қамтиды.

Іздестіру-құтқару әуе кемелерін мүлікпен және керек-жарақпен жасақтау

1. Құтқару мүлкі мен керек-жарағының тізбесі:

№	Мүліктер мен керек-жарақтар	Өлшем бірлігі	Саны
1.	Ұйықтау қапшығы	жиынтық	2
2.	Палатка	жиынтық	1
3.	Құрғақ азық (бір тәулікке)	жиынтық	1
4.	Қаптамадағы алюминийден жасалған су құйылған фляга	дана	2
5.	Қоректендіру блогы бар авариялық радиостанция	жиынтық	2
6.	Сигналдық патрондар	дана	10
7.	Уранин	орам	4
8.	Пышак	дана	2
9.	Батареясы бар электр шамы	жиынтық	2
10.	Құтқару кеудешесі (белдігі)	дана	2
11.	Дәрі қобдишасы	жиынтық	1
12.	Санитарлық зембілдер	дана	1
13.	10-20 л суы бар термос	дана	1
14.	Балта	дана	2
15.	Сүймен	дана	1
16.	Ағаш кесетін қол арасы	дана	1
17.	Үшкір күрек	дана	1
18.	Сіріңке	дана	1
19.	Дүрбі	дана	1
20.	СУ-Р (тікұшақтар үшін)	жиынтық	2
21.	Құрғақ жанармай (таблетка тәрізді)	таблетка	20

2. Құтқару мүлкі мен керек-жарағының тізбесінің 1-20-тармақтарында көрсетілген құтқару мүлкі мен керек-жарағы арнайы жұмсақ қаптарға немесе контейнерлерге салынады. Мүлік (жүзу құралдарынан басқа) су өтпейтін қаптарға салынады.

3. Құтқару кеудешелері (белдіктері) байламдардан алынады және олар үшін көзделіп қолдануға дайындалған ораммен тиеледі.

4. Қаптардың (контейнерлердің) сыртқы бетіне жиынтықтың ішіндегіні белгілейтін ені 50 мм түрлі-түсті сақиналы жолақ түріндегі таңба бекітіледі:

ҚЫЗЫЛ – дәрі-дәрмек пен медициналық көмек көрсету құралдары;

КӨК - су және азық-түлік;

САРЫ - киім-кешек, ұйықтау қапшықтары, палатка;

ҚАРА - радиостанциялар, сигналдық құралдар, ыдыс-аяқ;

Қазақстан Республикасының
аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен
қамтамасыз етуді ұйымдастыру
жөніндегі қағидаларға
4-қосымша

Жерүсті іздестіру-құтқару командаларын ЖІҚК техникалық құралдармен жарақтандыру

1. Жарақтандыру табелі:

№	Мүлік және керек-жарақтар	Өлшем бірлігі	Саны
1.	Радиостанциялары бар жүріп өту мүмкіндігі жоғары автомашиналар	дана	1
2.	Жүріп өту мүмкіндігі жоғары көлік құралына орнатылған және дауыс зорайтқыш құрылғымен жабдықталған басқарудың жылжымалы командалық пункті	дана	1
3.	Тікұшақ үшін қону алаңын белгілеуге арналған ақ және қызыл түсті жалаушалар (әрбір түсте 8 данадан)	дана	16
4.	Қондыру шашкалары (түтінді)	дана	10
5.	Компас	дана	2
6.	Батареялар жиынтығы бар электр шамы	жиынтық	6
7.	Көзбен шолып іздестіру палеткасы бар 1:200000 масштабтағы жергілікті жердің топографиялық карталары	жиынтық	2
8.	Дүрбі	дана	2
9.	Қолғаптар (брезент)	жұп	6
10.	Металл кесуге арналған бензинді ара	дана	1
11.	Балта	дана	4
12.	Сүймен	дана	2
13.	Үшкір күрек	дана	4
14.	Бақан	дана	1
15.	Слесарь құралдары: шойбалға, кескіш, балға, қол ара	жиынтық	1
16.	Өрт сөндіргіш	дана	2
17.	Батареялар жиынтығы бар мегафон	жиынтық	2
18.	Фотоаппарат	дана	2
19.	Санитарлық зембілдер	дана	2

20	Медикаменттер	жиынтық	2
21	Пышақтар (ЖІҚК-нің әрбір мүшесіне)	дана	1
22	Бензоплитка (Примус)	дана	1
23	4 орындық палатка	дана	2
24	Ішетін суы бар 12-20 литрлік термос	дана	1
25	Саптыаяқ, қасықтар (ЖІҚК-нің әрбір мүшесіне)	дана	1 - еуден
26	Азық-түлік (әрбір адамға, тәулікке)	жиынтық	1

2. Техникалық құралдардың тізбесі іздестіру және құтқару ауданының климаттық, физикалық-географиялық, басқа да жағдайларына және міндетті орындаудың ерекшеліктеріне байланысты нақтыланады және толықтырылады.

Қазақстан Республикасының
аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен
қамтамасыз етуді ұйымдастыру
жөніндегі қағидаларға
5-қосымша

Парашюттік-десанттық құтқару тобын (ПДҚТ) техникалық құралдармен жарақтандыру

1. Жарақтандыру табелі:

№	Мүлік және керек-жарақтар	Өлшем бірлігі	Саны
1.	Маусым бойынша ҚПДТ әрбір мүшесіне ұшу киім-кешегі	жиынтық	1
2.	ҚПДТ-ның әрбір мүшесіне арналған парашюттік жүйе (даярлық деңгейі бойынша)	дана	1
3.	ҚПДТ-ның әрбір мүшесіне запас парашюттік жүйесі	дана	1
4.	Сақтандыру аспабы (әрқайсысына)	дана	1
5.	Парашюттік биіктік өлшегіш (әрқайсысына)	дана	1
6.	Секундомер (әрқайсысына)	дана	1
7.	Парашютшінің қорғаныш шлемі (әрқайсысына)	дана	1
8.	Арқан пышағы (арқан кескіш) (әрқайсысына)	дана	1
9.	Құтқару кеудешесі (белдігі) (әрқайсысына)	дана	1
10	Компас	дана	1
11	Батареялар жиынтығы бар электр қалта шамы	жиынтық	1
12	Қаптамадағы ішетін су құйылған фляга	жиынтық	1

13	Су өтпейтін байламдағы желге төзімді сірінкелер	қорап	1
14	Пышақ-ара	дана	1
15	Бес саусақты техникалық қолғаптар	жұп	1
16	1 тәулікке арналған тамақ өнімдері (бұқтырылған ет, құрғақ нан, қоюлатылған сүт, шай, жарма) (әрқайсысына)	жиынтық	1
17	P-855УМ (P-855A1) радиостанциясы	дана	1
18	Оплеткасы бар 2 мл 5 % йод спирттік ертінді ампуласы (пеналда)	дана	2
19	Көлемі 5 м x 5 см лейкопластырь	дана	1
20	Көлемі 7 м x 14 см тазартылған медициналық дәке бинті	дана	2
21	2 орындық палатка	дана	1
22	P-855УМ радиостанциясына арналған пеленгациялық антенна	дана	1

2. Техникалық құралдардың тізбесі іздестіру және құтқару ауданының климаттық, физикалық-географиялық, басқа да жағдайларына және міндетті орындаудың ерекшеліктеріне байланысты нақтыланады және толықтырылады.

3. Көрсетілген техникалық құралдар ыдыстарға қатталады және парашютпен немесе парашютсіз лақтыра отырып, іздестіру-құтқару әуе кемелерімен оқиға орнына жеткізуіне дайындалады.

Қазақстан Республикасының
аумағында ұшуды іздестіру-құтқарумен
қамтамасыз етуді ұйымдастыру
жөніндегі қағидаларға
6-қосымша

1. Айқынсыздық кезеңі үшін Үйлестіру орталығының кезекші ауысымының іс-қимылын бақылау тізбесі

Бастапқы іс-қимыл

1. Іздестіру-құтқару операциясының (жұмысының) үйлестірушісін айқындау.

2. ӘК-нің ұшуы барысында оның жіберілгені және белгіленген пунктіге келмеуі туралы соңғы деректерді тексеру.

3. Осы қосымшаның 2-бөліміне сәйкес ӘҚҚ (ӘҚБ) органдарына байланыс құралдарының көмегімен іздестіруді жүргізуге жәрдем көрсету.

4. Осы қосымшаның 3-бөлімінде белгіленген формат бойынша метеорологиялық ақпаратты сұрату.

5. Хабардар ету схемасы бойынша барлық мүдделі органдарды хабардар ету.

6. Әуе кемесінің тұрған орны анықталған және ол қауіпсіздікте болғанда, белгісіздік кезеңін жабу және барлық мүдделі органдарға қажетті хабарландыруды жіберу.

7. Егер байланыс құралдарының көмегімен алдын ала іздестіру кезінде кеменің орналасқан жері анықталмаған болса, алаңдаушылық кезеңін жариялау.

Байланыс құралдарының көмегімен әуе кемесін іздестіру

1. ӘК-нің келмегендігіне көз жеткізу үшін межелі әуежай және қосалқы әуежайлармен байланыс орнату. Барлық бақыланбайтын әуежайлар мен әуеайлақтардағы тұрақ алаңының физикалық тексерісін сұрату.

2. Ұшып шығу және қайтып оралмау фактісін растау үшін ұшып шыққан әуежаймен байланысу. Ұшу жоспарының мәліметтерін тексеру.

3. Из-түзсіз жоғалған ӘК-мен радиобайланыс орнатуға әрекет етуді өтініп, аталған бағыт бойынша ұшуды орындау жағдайындағы немесе оған жақын орналасқан ӘК-ге шектес жатқан ӘҚҚ (ӘҚБ) органдары арқылы хабарласу.

4. Аталған ӘК ұшып өтуі мүмкін аудандардың шегінде орналасқан ӘҚҚ (ӘҚБ) органдарын және әуе шабуылына қарсы қорғаныс әскерін авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету.

Метеорологиялық ақпарат

1. Көру деңгейі және оларды нашарлататын, мысалы, тұман, түтін немесе мұнар сияқты факторлар, сондай-ақ метеожағдайдағы соңғы өзгерістердің уақыты.

2. Желдің бағыты мен жылдамдығы, сондай-ақ соңғы уақытта болған өзгерістер.

3. Бұлттылық, бұлттардың төменгі шегі және т.б., сондай-ақ соңғы уақытта болған өзгерістер.

4. Ауа температурасы.

5. Барометрлік қысым.

6. Жауын немесе қар жауып жатқаны немесе жауғаны туралы, сондай-ақ жауын-шашынның басталған немесе оның аяқталған уақыты.

7. Найзағай, қар, бұршақ, мұз қиыршығы немесе көктайғақ сияқты қолайсыз құбылыстар болып жатқаны немесе болғаны туралы, сондай-ақ олардың басталу және аяқталу уақыты.

2. Алаңдаушылық кезеңі үшін Үйлестіру орталығы кезекші ауысымының іс-қимылын бақылау тізбесі

Бастапқы іс-қимыл

Ескертпе: айқынсыздық кезеңі үшін бақылау тізбесінің пункттерін ескеру қажет.

1. Көмек көрсету үшін кезекші іздестіру-құтқару ӘК-ні көтеруге команда (командалар) беру.

2. Схемаға сәйкес авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету.

3. ӘҚК органы арқылы аталған бағыт бойынша ұшуды орындау жағдайындағы ӘК тарапынан көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру.

4. Егер авариялық ӘК-де қалыпты пайдалану режимі қалпына келтірілген болса, онда ӘҚК (ӘҚБ) органдары арқылы оның қауіпсіздігі кепілдендірілген жағдайға дейін оның бақылауын жүзеге асыру қажет.

5. Көмек көрсету аяқталған кезде, алаңдаушылық кезеңін жабу.

6. Егер жағдай нашарласа және ӘК-ге маңызды және тікелей қауіп төніп тұрса, апат кезеңін жариялау.

Әуе кемесі есепті уақытта келмеген жағдайға арналған қосымша бақылау тізбесі

1. Кезекші іздестіру-құтқару ӘК-ні авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету.

2. Апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК-мен байланыс орнату өтінішімен ӘҚК органдарына хабарласу.

3. Ұсынылған ұшу жоспарын талдау.

4. ӘҚК (ӘҚБ) органдарын және ӘҚК әскерін авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету.

5. ӘҚК органы арқылы аталған бағыт бойынша ұшуды орындау жағдайындағы ӘК тарапынан көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру.

6. Белгіленген схема бойынша авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету.

7. Шектес үйлестіру орталығын авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету (егер авариялық ӘК ұшуы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасына жақын жүзеге асырылса).

8. Іздестіруді жоспарлауға және ІҚК (Ж)-ның бастапқы жоспарын пысықтауға кірісу.

9. Кезекші іздестіру-құтқару ӘК-ні көтеруге команда (командалар) беру және оны бастапқы іздестіруді жүргізу үшін жіберу.

10. Егер ӘК тұрған орын анықталса, барлық мүдделі тараптарды хабарландыру.

11. Егер жағдай нашарласа және болжамдағандай ӘК-ге маңызды және тікелей қауіп төніп тұрса, апат кезеңін жариялау.

Заңсыз араласу актілері болған жағдайдағы қосымша бақылау тізбесі

1. Белгіленген схема бойынша авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету.

2. Іздестіру-құтқару ӘК-ні авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету.

3. Шектес үйлестіру орталығын авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету (егер авариялық ӘК ұшуы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасына жақын жүзеге асырылса).

4. Одан кейінгі іс-қимылдарды Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті Терроризмге қарсы орталығының нұсқауына сәйкес жүзеге асырылатын болады.

5. Егер ӘК құрлыққа немесе суға мәжбүрлі түрде қонуға ниет білдіру немесе қонуы мүмкін болмаса, апат кезеңін жариялау.

3. Апат кезеңі үшін Үйлестіру орталығының кезекші ауысымы іс-қимылын бақылау тізбесі

Ескертпе: айқынсыздық және алаңдаушылық кезеңдері үшін бақылау тізбелерінің пункттерін ескеру қажет.

1. Шектес үйлестіру орталығына авариялық хабардар етуді қамтамасыз ету (егер әуе кемесінің ұшуы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік шекарасына жақын жүзеге асырылса).

2. Кезекші іздестіру-құтқару ӘК-ні көтеруге команда беру және оны апат орнына (егер ол белгілі болса) жіберу.

3. Бастапқы іздестіру іс-қимылдарының жоспарын әзірлеу.

4. ӘҚҚ (ӘҚБ) органдары арқылы іздестіру-құтқару ӘК экипажына өткізілген операцияға қатысты ақпаратты ұсыну.

5. ІҚО (Ж) жүргізу орнында үйлестіруші (ІҚО (Ж) басшысы) тағайындау туралы мәселені РДО-мен келісу.

6. ІҚО (Ж) жүргізу орнында ӘК үйлестірушісін тағайындау.

7. Тағайындалған ІҚО (Ж) басшысына іс-қимылдардың бастапқы жоспары туралы ақпаратты тапсыру.

8. Апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК туралы соңғы радиолокациялық ақпарат туралы ӘҚҚ (ӘҚБ) органдары мен ӘҚҚ әскерін сұрастыру.

9. Оқиға куәгерлерімен байланыс ұйымдастыру үшін РДО органдарына хабарлама мен байланыс телефонын беру.

10. ӘҚҚ органы арқылы аталған бағыт бойынша ұшуды орындайтын ӘК тарапынан көмекпен қамтамасыз етуді ұйымдастыру.

11. ӘҚҚ органы арқылы апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК-ні байланыс жасау.

12. Қолданған шаралар туралы апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК-мен ақпараттандыру.

13. Апатқа ұшырау жағдайындағы ӘК-ні пайдаланушымен байланыс орнату және байланыс жасау.

14. Деректерді тіркеу және іздестіру іс-қимылдары мен іздестіру тиімділігін бағалауға қатысты тиісті карталарды жүргізу.

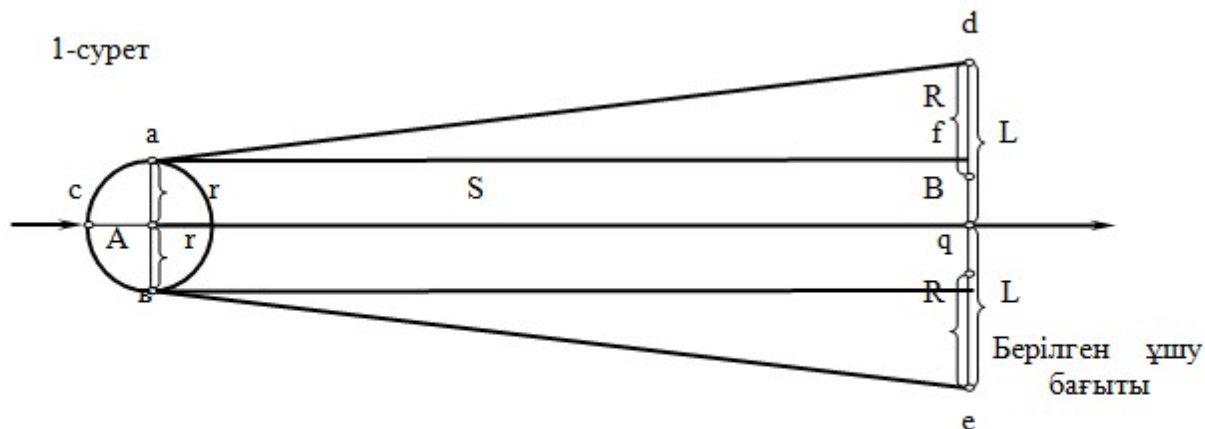
15. Сәтті іздестірген және құтқару операциясы аяқталған жағдайда, апаттық кезеңді жабу.

16. Талап етілген қорытынды есептерді дайындау.

Апатқа ұшыраған әуе кемелерін іздестіруді жүргізу әдістемесі

1. Апатқа ұшыраған әуе кемелерінің экипаждарын іздестіру ауданын анықтау әдістемесі

Қосымша мәліметтер болмаған жағдайда, жалпы көріністе іздестіру ауданы мынадай жағдайда айқындалуы мүмкін (1-сурет):

1-сурет. Іздестіру ауданын анықтау

1) жұмыс картасына апатқа ұшыраған ӘК-нің, ұшу кезінде онымен байланыс болған (А нүктесі) соңғы бақылау нүктесінен, ол келмеген немесе онымен байланыс орнатылмаған (В нүктесі) нүктеге дейінгі берілген ұшу бағытының учаскесі (АВ) енгізіледі;

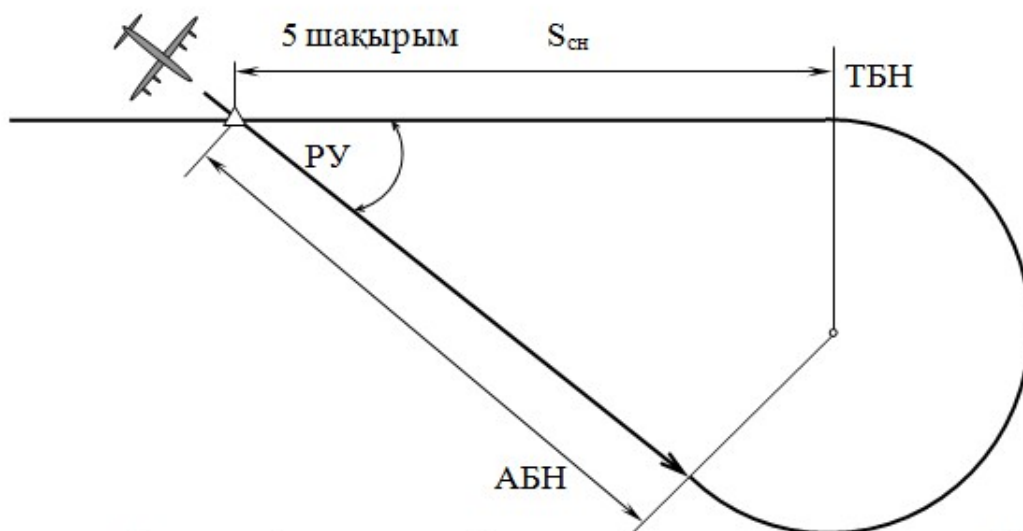
2) карта масштабында бағыт учаскесінің бойымен (АВ) А нүктесін ұшып өткен кезде ӘК орнын айқындаудың қателіктерінің мәніне тең, ені $\pm r$ болатын жолақ салынады (а, f, g, b жолақтары);

3) В нүктесінен бағыт сызығына көлденең S жолын ұшып өту уақыты ішінде ӘК-нің L бүйірге ең үлкен ауытқуына тең Ве және Vd бөліктері қалады.

Картада пайда болған пішін (а, d, e, b, c) апатқа ұшыраған ӘК ең ықтимал тұрған жердің ауданы болады.

2. Апатқа ұшырағандарды радиотехникалық іздестіруді орындау әдістемесі

Апатқа ұшыраған ӘК экипажын іздестіру-құтқару ӘК және радиоторауылдауыш аппаратураның ерекше жоғары жиілігінің (ЕЖЖ) және (ЖЖ) көмегімен іздестіру іздестірудің негізгі әдісі болып табылады.

мұнда: АБН – айналуды бастау нүктесі; ТБН – төмендеуді бастау нүктесі

2-сурет. Автоматты радиоконпасты пайдалана отырып (АРК) авариялық радиостанцияға шығу үшін маневр:

Апатқа ұшыраған ӘК орналасқан жері анықталған ауданға шыққаннан кейін іздестіру-құтқару ӘК экипажы авариялық радиостанция сигналын анықтағанға дейін іздестіруді жүзеге асырады.

АРК–У2, АРК–УД, ЮР-26 радиоконпастарының көмегімен жұмыс істейтін авариялық радиостанция (радиомаяк) сигналы табылған кезде, ӘК, радиоторауылдауыш ЕЖЖ-ның курстық бұрыштарының көрсеткіштер индикациясының беріктігіне көз жеткізген соң, іздестіру-құтқару ӘК экипажы ӘК-ні көрсетілген радиостанцияға әкелуді жүзеге асырады.

Радиоконпастың курстық көрсеткішінің (ККР) көрсету тілі 180^0 градусқа бұрылуы бойынша айқындалатын авариялық радиостанция (радиомаяк) ұшып өткеннен кейін экипаж зардап шеккендерді көзбен шолып табуды қамтамасыз ететін ұшу биіктігінде оған қайта шығуды ескере отырып, маневр (2-сурет) орындайды.

3. Іздестіру ауданын көзбен шолу үшін квадраттарға бөлу тәртібі

Көзбен шолып тексеру кезінде іздестіру ауданы көзбен шолып іздестіру торы бар палеткаға сәйкес көлемі 20×20 шақырым болатын квадраттарға бөлінеді (3-сурет). Қажет болған жағдайда 20×20 шақырым квадрат палеткаға сәйкес 10×10 шақырым болатын 4 квадратқа бөлінеді. Ойлы-қырлы жерлері көп орманды жерді жан-жақты тексеру үшін жерүсті іздестіру-құтқару командасы 10×10 шақырым квадратты 5×5 шақырым болатын 4 квадратқа бөледі.

ІҚЖ басшысы (үйлестірушісі) бірінші кезектегі тексерулердің квадратын және іздестіру бағытын айқындайды.

Көзбен шолып іздестіру торы бар палетканы пайдаланған кезде:

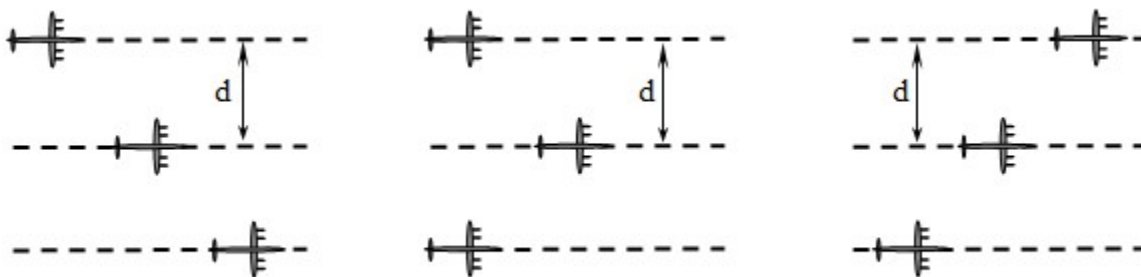
- 1) палетканың ортасын әуеайлақтың бақылау нүктесімен (ӘБН) сипатты бағдарымен немесе болжамды апат ауданының орталығымен біріктіру;
 - 2) палетканың көлденең осін шынайы меридианның солтүстік бағытымен немесе болжамды ұшу бағытының перпендикуляр осімен біріктіру;
 - 3) картада пайда болған квадраттарды палетка нөміріне сәйкес нөмірлеу.
4. Апатқа ұшыраған әуе кемелерінің экипаждарын көзбен шолып іздестіру тәсілдері

Егер іздестіру ауданын радиотехникалық құралдар көмегімен іздестіру нәтижесінде апатқа ұшырағандар табылмаса және олармен байланыс орнатылмаса, ІҚО (Ж) басшысының (үйлестірушісінің) шешімімен "Гребенка", "Параллель галстау", "Кеңейтілетін квадрат және берілген бағыт" тәсілдерімен жүзеге асырылатын көзбен шолып іздестіру жүргізіледі:

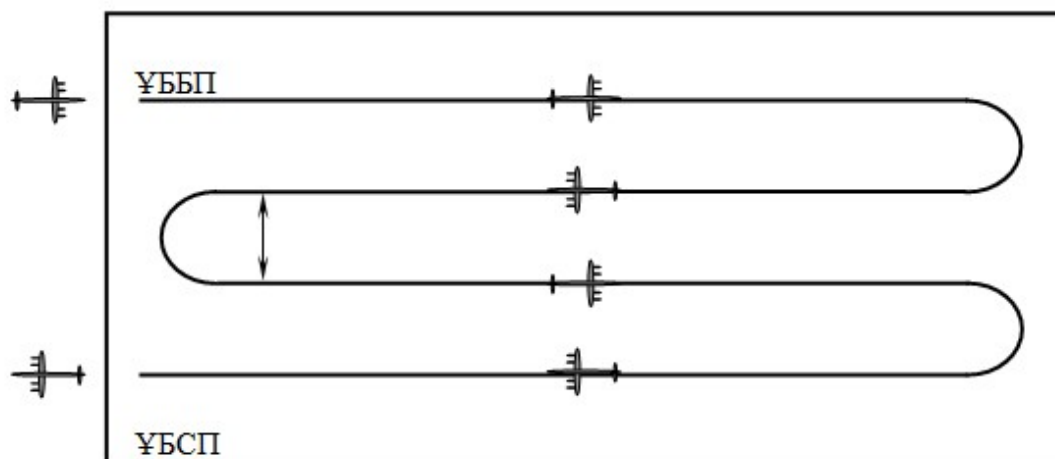
1) "Гребенка" тәсілімен іздестіру (4-сурет) әдетте аз уақытта үлкен ауданды қарау мақсатында және іздестіру-құтқару ӘК-нің саны жеткілікті болған жағдайда қолданылады.

"Гребенка" тәсілі көзбен шолып көру мен іздестіру аппаратурасының іс-қимылының қашықтығы шамамен 75 % құрайтын аралықта параллель тік сызықты бағыттар бойынша бірлесіп ұшу арқылы ӘК тобымен іздестіру ауданын бір уақытта тексеру болып табылады.

"Гребенка" тәсілі іздестіру-құтқару ӘК орналасу орнынан алыстаған кезде іздестіруді ұйымдастыру кезінде қолданылады.

2) "Параллель галстау" тәсілімен іздестіру (5, 6-сурет) қолда бар іздестіру-құтқару ӘК саны жеткіліксіз болған жағдайда және ауқымды ауданды тексеру үшін қолданылады.

мұнда: ҰББП – ұшу бағытының бастапқы пункті;
бағытының соңғы пункті.

ҰБСП – ұшу

5-сурет. Бір ұшақпен «Параллель галстау» тәсілімен іздестіру

Бұл әдіс кезінде іздестіру ауданы бір уақытта бірнеше бір ӘК-мен немесе дәйекті түрде бір ӘК-мен қарастырылатын бірнеше іздестіру учаскелеріне (жолақтарына) бөлінуі мүмкін.

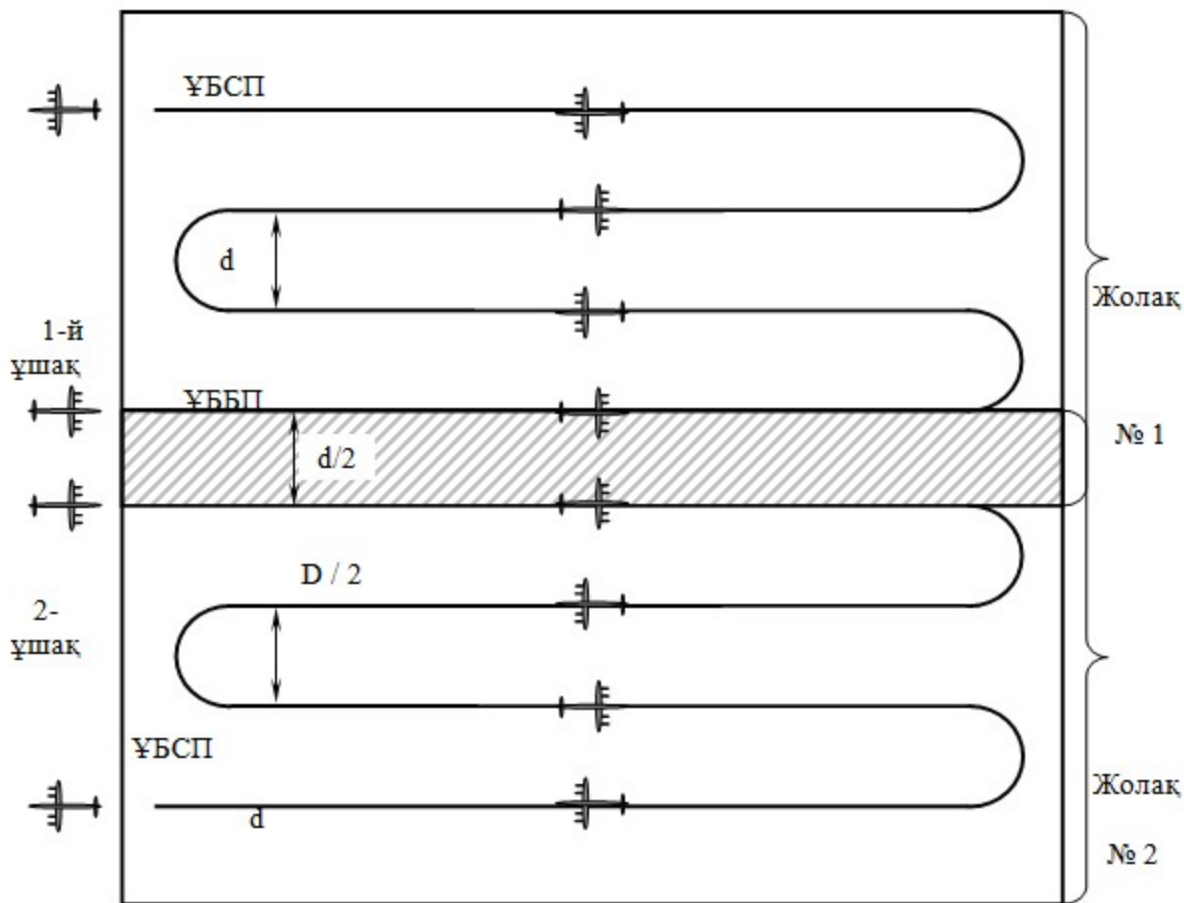
Іздестіру апатқа ұшыраған ӘК-нің тұрған жерінің ең ықтимал учаскесінен (жолағынан) басталуы керек.

Галстар арасындағы қашықтық (25 % жабуды қамтамасыз еткен жағдайда) "Гребенка" тәсілімен іздестіру кезіндегі ӘК арасындағы аралық сияқты орнатылады. Тексеру жолақтары арасындағы интервал галстар арасындағы қашықтықтың жартысына тең етіп алынады. Айналымдар санын азайту үшін галстардың тік сызықты учаскелерін мақсатты түрде тексеру жолақтарының бойымен бағыттау.

"Параллель галстау", "Кеңейтілетін квадрат және берілген бағыт" тәсілдерімен іздестіру кезінде галстардың арасындағы ұсынылатын қашықтық:

- 1) қиылысқан жерде – 0,5 км;
- 2) орманда – 1 км;
- 3) қалың орманда – 0,5 км;
- 4) ашық жерде – 2 км.

Галстардың ұзындығы 10-20 км.

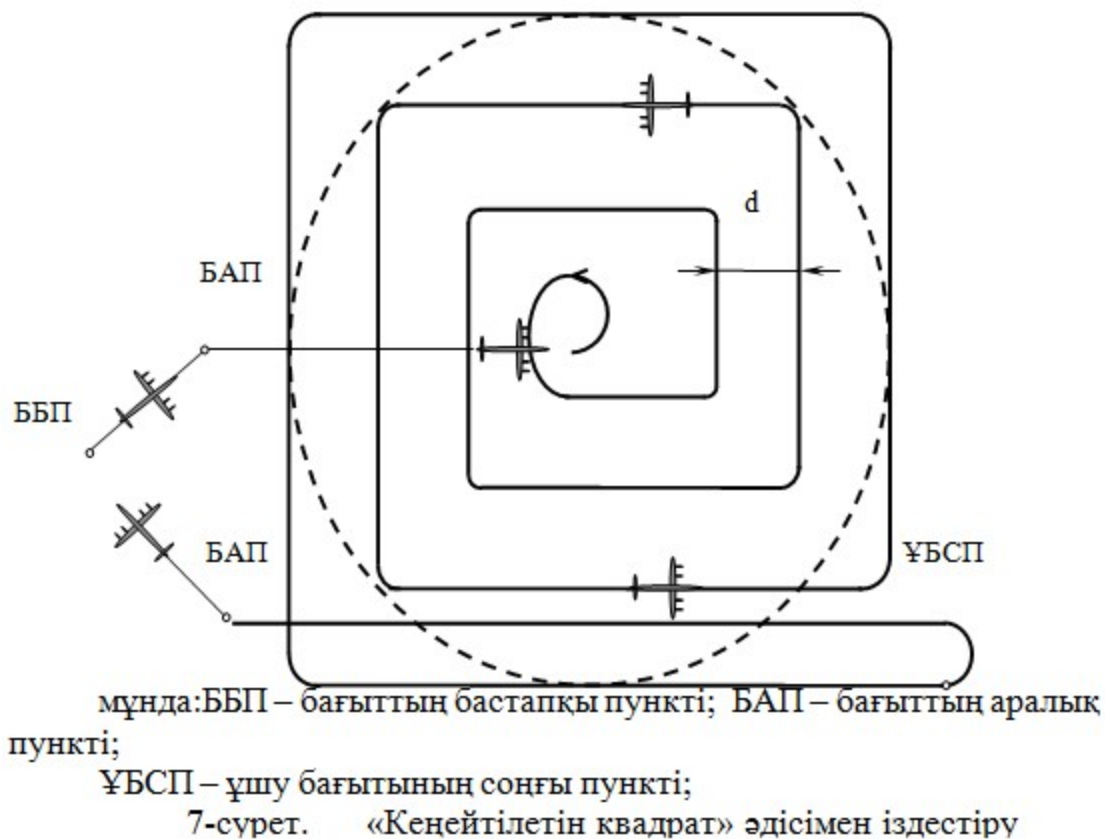
мұнда: ҰББП – ұшу бағытының бастапқы пункті; ҰБСП – ұшу бағытының соңғы пункті;

6-сурет. «Екі ұшақпен параллель галстау» тәсілімен іздестіру

3) "Кеңейтілетін квадрат" тәсілімен іздестіру (7-сурет) әдетте ӘК-нің апат орны туралы деректер болған кезде қолданылады.

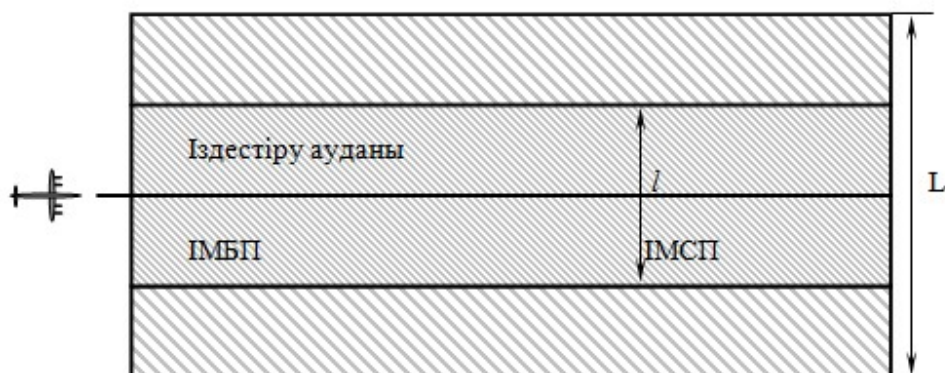
Іздестіру апатқа ұшыраған экипаждың тұруы болжалған белгілі нүктенің айналасындағы ауданды бір кісілік ӘК-мен тексеруден құралады.

Маршруттың көршілес параллель учаскелерінің арасындағы қашықтық аймақты көруге кепілдік беруі керек.

4) "Берілген маршрут" әдісімен іздестіру (8-сурет) апатқа ұшыраған ӘК маршрутының учаскесі бойымен өтетін берілген жол сызығы бойынша орындалады.

Әдіс іздестіру ауданы іздестіру-құтқару ӘК-нің берілген ұшу биіктігінде іздестіру аппаратурасы іс-қимылының ені 0,5-0,7 қашықтықты құрайтын жолақты құрғанда ғана қолданылады.

мұнда: ІМБП – іздестіру маршрутының бастапқы пункті;
 ІМСП – іздестіру маршрутының соңғы пункті; L – іздестіру радиотехникалық аппаратурасының қамту (тексеру) жолағының ені; l – іздестіру ауданының ені.

8-сурет «Берілген маршрут» әдісімен іздестіру

Ауа райы ашық болғанда жергілікті жердегі объектілерді көзбен шолып табу қашықтығы

№	Қадағалау объектісі	Жыл, тәулік уақыты	Ұшу биіктігі (метр)	Табу қашықтығы (шақырым)
1.	Бір адам (адамдар тобы)	қыс	200	1,6-1,8
		жаз	200	1,0-1,4
2.	Әуе кемесі	қыс және жаз	200	2-4
3.	От	түн	300	8-12
4.	Жыпылықтаушы шам	түн	300	2-4

Іздестіру-құтқару операцияларын (жұмыстарын) жүргізу кезінде қолданылатын сигналдар мен кодтар

1. Апатқа ұшырағандарға таратылған көзбен шолу белгілері мен сигналдары 1-кестеде келтірілген.

1-кесте

№	Белгінің, сигналдың мәні	Апатқа ұшыраған әуе кемесі экипажының мүшесі беретін белгі немесе сигнал	
		Адам пішінінің көмегімен	Парашюттің көмегімен
1.	Ұшу оқиғасы болды, зардап шеккендер бар	Жатқан адамның пішіні	Парашюттің күмбезі ортасында жатқан адамның пішіні бар шеңбер нысанында жерге төселген
2.	Азық-түлікке, суға, жылы киім-кешекке мұқтажбыз	Отырған адамның пішіні	Парашюттің күмбезі үшбұрыш болып жиналған
3.	Қандай бағытқа жүруді көрсетіңіз	Қолдары жоғары көтеріліп екі жаққа шамалы жайылған адамның пішіні	Парашюттің күмбезі ұзына бойы созылған
4.	Осы жерге қонуға болады	Екі қолын созып, тізерлеп отырған адамның пішіні	Парашюттің күмбезі шаршы түрінде жиналған
5.	Көрсетілген бағытта қонуға жақындаңыз	Қолдарын қонуға кіру бағытында алға қарай созып түрегеп тұрған адамның пішіні	Парашюттің күмбезі қону "Т" түрінде жиналған
6.	Бұл жерге қонуға болмайды	Қолдары жоғары көтеріліп крест түрінде көрсетілген адамның пішіні	Парашюттің күмбезі крест түрінде жиналған

2. Іздестіру-құтқару ӘК тарататын көзбен шолу белгілері мен сигналдары 2-кестеде келтірілген.

2-кесте.

№	Белгінің немесе сигналдың мәні	Іздестіру-құтқару ӘК экипажы беретін белгі немесе сигнал	
		ӘК эволюцияларымен	Зымырандардың көмегімен
1.	Сіздерді көріп тұрмын	Көлденең жазықтықтағы шұғыл бұрылыс (табылған адамдардың үстінен шеңбер жасау)	Жасыл зымыран
2.	Көмекті осы жерде күтіңіздер, сіздерге әуе кемесі келеді	Көлденең кеңістікте сегіздікпен ұшу	Қызыл зымыран
3.	Көрсетілген бағытта жүріңіздер	Ұшақтың апатқа ұшырағандардың үстімен қозғалыс курсы бағытында ұшуы	Сары зымыран
4.	Сіздерді түсіндім	Қанаттан қанатқа тербелу	Ақ зымыран
5.	Сіздерді түсінбедім	Батпырауықша ұшу	Екі қызыл зымыран
6.	Қону бағыты мен жерге жақындау орнын белгілеңіздер	Кейіннен бұрыла отырып төмен құдилау	Екі жасыл зымыран

3. Іздестіру мен құтқаруды жүргізу кезінде қолданылатын "Жер-әуе" халықаралық көзбен шолу белгілері 3-кестеде келтірілген.

3-кесте

№	Белгінің мәні	Белгі
1.	Көмек талап етіледі	V
2.	Медициналық көмек талап етіледі	X
3.	Жоқ немесе теріс	N
4.	Иә немесе оң	Y
5.	Осы бағытта қозғаламыз	
6.	Операциялар аяқталды	LLL
7.	Біз барлық адамдарды таптық	LL
8.	Біз бірнеше адамды ғана таптық	- -
9.	Біздің іздестіруді жалғастыратын жағдайымыз жоқ және базаға ораламыз	XX
10.	Екі топқа бөлінді. Әрқайсысы көрсетілген бағытпен бара жатыр	/ ___/
11.	ӘК осы бағытта екендігі туралы мәліметтер алынды	-> ->
12.	Ештеңе табылмады. Іздестіруді жалғастырудамыз	NN

4. Белгілердің көлемі 2,5 м. кем емес және оларды барынша дәрежеде көрінетіндей етіп жасау қажет.

Белгілер мата жолағының, парашют материалының, ағаш, тастар кесектерінің көмегімен қойылады. Белгілерді жердің бетіне орналастыру топырақты таптау, бетін маймен сырлау жолымен жүзеге асырылады.

Белгілерге сигналдық зымырандардың, түтіннің, шағылысқан жарықтың, радионың көмегімен назар аудартуға болады.

5. Егер жерден берілетін белгілер ӘК экипажына түсінікті болса, онда ол мынадай сигналдар береді:

1) күндізгі жарық кезінде - ӘК қанаттарымен шайқалу;

2) қараңғылық түскен кезде - қону шамдарын екі рет жағу және өшіру, егер әуе кемесі олармен жабдықталмаса, аэронавигациялық оттарын екі рет жағу және өшіру.

Жоғарыда көрсетілген сигналдардың болмауы жерден берілген белгінің түсінікті болмағанын білдіреді.

6. ІҚО (Ж)-ны теңізде орындау кезінде мынадай сигналдар беріледі:

1) егер ӘК экипажына суүсті кемесіне апатқа ұшырау жағдайындағы әуе немесе суүсті кемесіне бағыт алу өтінішін беру қажет болса, онда ӘК экипажы мынадай маневрлерді жүргізеді:

суүсті кемесінің үстінен айналымдар орындайды;

суүсті кемесінің тұмсық бөлігінің алдынан төменірек биіктікте кесіп өту және қанаттарымен шайқалуды орындайды, жапқышын ашып-жабуды немесе ебелегінің қадамын өзгертуді жүзеге асырады;

суүсті кемесі жүріп бара жатқан бағытқа шығады;

2) егер осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген сигнал арналған суүсті кемесінің көмегі одан әрі талап етілмесе, онда ӘК экипажы суүсті кемесінің артқы бөлігіне жақын жерден кильватер сызығын төмен биіктікте кесіп өтеді және қанаттарын шайқауды орындайды, жапқышын ашып-жабуды немесе ебелегінің қадамын өзгертуді жүзеге асырады;

3) суүсті кемесінің экипажы осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген сигналдың алынғандығын растау үшін мынадай сигналдар береді:

ақ және қызыл тік жолақтары бар кодтық жалаушаны барынша жоғары көтереді (бұл сигналдың түсінікті болғанын білдіреді);

сигналдық шамның көмегімен Морзе коды бойынша "Т" әріптерінің қатарын таратады; бағытты өзгерту және ӘК соңынан жүру.

7. Берілген нұсқауларды орындау мүмкін болмаған кезде суүсті кемесінің экипажы:

1) "N" халықаралық туын (шахмат тақтасы түріндегі көк және ақ шаршылар) көтереді;

2) сигналдық шамның көмегімен Морзе коды бойынша "N" әріптер қатарын таратады.

8. Көзбен шолу сигналын беру құралдары пиротехникалық, жарық техникалық, дыбыстық және түстік болады:

1) пиротехникалық құралдарға зымырандардың әр алуан түрлері және сигналдық патрондар жатады;

2) жарық-техникалық құралдарға қол сұғылмайтын авариялық қорлар (бұдан әрі – ҚАҚ) мен үрлемелі құтқару құралдарының жиынтығына кіретін сигналдық айналар және қол шамдары мен сигналдық шырағандардың әр алуан түрлері жатады;

3) дыбыстық құралдарға дыбыстық зымырандар мен ысқырықтар жатады;

4) түстік құралдарға қоршаған ортаны қарама-қарсы түстерге бояуға арналған химиялық заттар жатады.

9. Түнгі және күндізгі әрекет ететін сигналдық патрон (бұдан әрі – ТКСП) тәуліктің кез келген уақытында қолданылады. Ол олардың біреуі – қызыл түсті отпен, ал екіншісі қызғылт-сары түтін бөліп жанатын екі бөліктен тұрады. Әрбір бөліктің жану уақыты 30 секундты құрайды. Түнде оттың және күндіз түтіннің көріну қашықтығы:

- 1) 500 м биіктіктен - түнде 25-30 шақырымға және күндіз 8-10 шақырымға;
- 2) су бетінде кемеден түнде 20 шақырымға және күндіз 6 шақырымға жетеді.

Патрондарды іске қосу үшін қақпағын бұрап алу, бауды суыру және баудың ұшындағы сақинаны қолды созып тұрып күрт жұлқып қалу қажет.

ТКСП-да патронның түнгі бөлігінің қақпағында ойық бар. Тұтанған патронды жел бағытында созылған қолмен $15-75^0$ бұрышпен ұстау керек. Жүзу құралдарын ұшқынмен бүлдіруге жол бермеу үшін патронды судың үстінде ұстау керек.

10. "РПСР - 40К" маркасындағы қызыл түсті патрон күндізгі және түнгі уақытта сигнал беру үшін қызмет етеді. Сигналдық патронды пайдалану қағидасы патронда көрсетілген.

Атуға арналған құрылғысы бар қызыл түсті сигналдық патрон апатқа ұшырау жағдайындағы экипаждың тұрған орнын анықтау мақсатында іздестіру-құтқару ӘК-ге сигналдар беруге арналған.

Атуға арналған құрылғы автоқалам түріндегі металдан жасалған өзекті білдіреді, оның бір ұшында сигналдық патрондарды бұрап кіргізуге арналған бұрандалы тесігі бар, құрылғының корпусына соққылы әскери серіппе және көтеруге арналған құрылғы орнатылған.

Атуға арналған құрылғы мен сигналдық патрондар қорапқа немесе қаптамаға жиналады.

11. Сигналдық айна күн сәулелерімен шағылысқан (күн қояншасы түрінде) жарық сигналын беруге арналған. Айна әрленген тегіс бетті болаттан дайындалған. ҚАҚ жиынтығындағы айнамен берілген "сәулені" табу қашықтығы - 14 шақырым, топтық сал жиынтығындағымен - 37 шақырым.

"Сәулені" ұшаққа дәлдеу айнаның сыртқы жағына жазылған нұсқаулыққа сәйкес жүзеге асырылады.

12. Сигналдық бояғыш - әуеден жақсы көрінетін, суға түскен кезде күндіз сарғылт-жасыл, ал түнде ашық-жасыл флюоресценциялаушы үлкен дақ түзетін ұнтақ. Оның көмегімен қарды да бояуға болады, ол үшін ұнтақты қардың үстіне себу қажет. Бояғыштың көмегімен қар үстіне әртүрлі белгілер салуға болады.

Жүргізілген іздестіру-құтқару операциясы туралы есеп беру форматы

Іздестіру-құтқару операциясы туралы есеп
(атауы, сәйкестендіру нөмірі)

1-бөлім. Іздестіру объектісі туралы ақпарат (ӘК, рейс нөмірі, пайдаланушы, борттық жабдық, апат орны, мерзімдері көрсетілген болжамды бағыты, авариялық жағдайсың сипаты, метеожағдай).

2-бөлім. Іздестіру-құтқару операциясы туралы ақпарат:

1. Үйлестіру орталығының іс-қимылы

1) Журналдағы жазбалар бойынша бастапқы әрекеттердің қысқаша сипаттамасы.

2) Жұмылдырылған іздестіру-құтқару күштері мен құралдары, ден қою уақыты.

3) Іздестіру объектісіне қатысты негізгі болжамдар.

2. Іздестіру операциясы

1) Іздестіру жоспарының негіздемесі.

2) Іздестіру жоспарындағы кез келген өзгерістерді түсіндіру.

3) Іздестіру ауданын, қатыстырылған іздестіру-құтқару күштері мен құралдарын және метеожағдайды қоса, күнделікті іздестіру операцияларын қысқаша сипаттау.

4) Іздестіру объектісін анықтаған жағдайда, іздестіру және құтқару объектісінің тұрған орны, тірілердің болуы, қаза болғандар саны, іздестіру-құтқару құралдарынан объектіні табу қашықтығы, іздестіру әдісі, уақыты, іздестіру шарттары туралы ақпаратты, авариялық радиомаяктар туралы мәліметті және іздестіру объектісіне жататын басқа да ақпаратты беру.

5) Іздестіру объектісі табылмаған жағдайда, себебін көрсету (жалпы түрде).

3. Құтқару операциясы

1) Тірі қалғандардың жай-күйі.

2) Жұмылдырылған іздестіру-құтқару күштері мен құралдары.

3) Эвакуация туралы толық ақпарат.

4) Туындаған мәселелер, егер ондайлар орын алған болса.

3-бөлім. ІҚО тоқтату/тоқтата тұру:

1. Іздестіру объектісі табылды (күні/уақыты, тұрған орны, тірі қалғандар, зардап шеккендер, із-түссіз жоғалғандар және т.б.).

2. Іздестіру уақытша тоқтатылды (іздестіруді тоқтата тұруға берілген рұқсат, тірі қалғандар, зардап шеккендер, із-түссіз жоғалғандар және т.б.).

4-бөлім. Қорытындылар/ұсыныстар:

1. ІҚО үйлестірушісінің қорытындылары.

2. Келешекте осыған ұқсас жағдайлар мен оқиғаларға жол бермеуге жәрдем көрсету үшін ІҚО үйлестірушісінің ұсыныстары.

3. Үйлестіру орталығы басшысының ескертулері.
4. Іздестіру және құтқару үйлестірушісінің ескертулері.

Қосымша:

1. Метеорологиялық мәліметтер.
2. Көзбен шолып бақылауды жүзеге асырған тұлғалардың хабарламалары.
3. ІҚО карталары.
4. Іздестіру-құтқару құралдарын пайдалану (ұшу сағаттары).
5. Табылған заттар тізбесі.
6. Фотосуреттер (егер ондайлар болса).
7. Тарату тізімі.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК